

sja

La revista de la
gent de Sant Joan
de les Abadesses

Núm. 11
Maig 2016

Preu: 2 euros

Cases a terra, buits en la memòria

Aquesta postal formava part d'un bloc amb una sèrie de vistes acolorides de la vila editat per la casa Roisin. S'hi veu el Pont Nou acabat de construir, amb la qual cosa es podria datar a principis dels anys 20 del segle passat. El pont fou inaugurat el 5 de setembre de 1920, després de dècades de gestions, canvis en els projectes i obres. Segons un article aparegut a la "Revista de Obras Públicas" l'any 1924, l'altura era de 18,70 metres i l'arc principal tenia 31,80 metres de llum.

En aquell moment era l'únic pont de l'Estat fet de formigó armat construït amb articulacions. El seu autor fou l'enginyer Federico Moreno. Volat durant la retirada de les tropes republicanes el febrer de 1939, fou reconstruït i reinaugurat el 7 d'abril de 1942, conferint-li un nou aspecte, només variat per les obres d'eixamplament realitzades l'any 1995. Les dues fotografies també ens permeten apreciar el creixement urbanístic del barri de l'Estació.

Els solars buits, un símptoma

Un dels molts efectes de la crisi econòmica, en el cas de Sant Joan, ha estat el seu impacte en la trama urbana del poble. Uns quants vells edificis que s'han hagut d'aterrar han deixat un solar buit al seu lloc. No s'ha produït la natural substitució del vell per un de nou, perquè s'ha aturat la demanda. D'això parla el reportatge central de l'SJA. Del per què d'aquesta situació, de què s'està fent per trobar-hi sortida. I també del buit que deixen en la nostra memòria les cases que van a terra.

Els ajuts del Pla de Barris han fet possible, en els darrers anys, una notable rehabilitació de la Vila Vella, on es concentrava la major part d'edificis en estat de degradació. Hi queden encara moltes millores per fer, però es pot dir que s'ha començat el camí perquè torni a ser un lloc on els santjoanins volen viure. Però ara s'està reproduint el problema en el primer eixample de la vila, on s'han concentrat alguns dels enderrocs de què parlem en el reportatge i on també hi ha edificis amb necessitats urgents de reforma, encara dempeus però deshabitats. La solució no és fàcil, no es preveu que pugui haver-hi un segon Pla de Barris, almenys a curt termini. Només la demanda d'habitatge pot fer que es desperti l'interès per construir en aquests espais ara abandonats. I això va lligat a l'increment de població que, a la vegada, depèn de l'activitat econòmica. Sant Joan necessita entrar en aquest 'cercle virtuos' per recuperar la plena vitalitat del centre de la població. Els solars buits són només el símptoma del repte que se'ns presenta com a poble en els pròxims anys.

El Consell de Redacció

Abans/ara	2
Opinió: Alt Ter	4
Cases a terra, buits en la memòria ...	5
Nòtules	8
Nous comerços	12
De Sant Joan al món: Laura Castells	14
Del món a Sant Joan: Saikou Sumbudu	17
Racó de l'arxiver: Secció de l'arxiu municipal VIII.....	18
Elisenda Guillaumes, Delegada d'Agricultura a Girona.....	19
Recuperació dels llibres del monestir	20
Les entitats: Club Ciclista Bike Abadesses.....	24
Dracs N'Roses	25
Nani Racing	26
Ramon Cotrina	28
42 Classes d'orquídies	29
Un segle amb els castanyers	32
Tempus omnia revelat	35
La Veu de Sant Joan	36
Viatge: L'estiu que vàrem sortir cap a Ítaca	38
Sant Joan als llibres	42
IE Sant Joan de les Abadesses	44
Els horts, un paisatge peculiar	46

Amb la col.laboració de:

AJUNTAMENT DE
LA BARONAL VILA
DE SANT JOAN DE
LES ABADESSES

Diputació de Girona
221 municipis

Muntatge de la portada: Jaume Dial. Dipòsit Legal: GI-407-2011 / Impremta Garriga
sja no es fa responsable de les opinions dels col.laboradors en els articles publicats.

Punts de venda de la sja:

Oficina de Turisme
Llibreria Garriga

Els membres del Consell de Redacció de la revista són: Olga Camps, Jaume Dial, Joan Garcia, Jordi Garriga, Marcel Miquel, Guillem Planagumà, Eusebi Puigdemunt, Trini Rafart, Ariadna Reche, Jordi Remolins, Montserrat Rius, Esther Rovira, Montserrat Tallant i Jordi Vilarrodà.

La nostra actitud és decisiva a l'hora d'escollir quin municipi volem

Des de la nostra associació, el Centre d'Educació Ambiental Alt Ter, se'ns acudeixen diversos temes per opinar sobre l'entorn natural i patrimonial de la nostra comarca. Per exemple, sobre l'oportunitat per la millora de l'entorn natural i com a recurs que és el nou Parc Natural de les Capçaleres, o bé sobre l'estat dels nostres rius i rieres i poblacions d'espècies amenaçades com el cranc de riu, o sobre l'ús del sòl... En tot cas hem triat parlar d'un tema proper a la vila: la recollida de deixalles porta a porta.

A vegades, des de fora, es veu la recollida selectiva porta a porta, implantada des de fa 10 anys, com un avantatge en el sentit que afavoreix la sensibilització. És com si, gràcies a aquest sistema, les persones fóssim de cop més responsables vers la tria de residus i estiguéssim més sensibilitzats vers el medi ambient. Però, malauradament, no sempre és així per a totes les persones que vivim en el municipi.

Cal encara fer més feina per sensibilitzar als santjoanins (i a la resta del món) respecte l'impacte de les deixalles. En primer lloc, malgrat que separem totes les deixalles i fem bé la tria, n'hi ha que no podran ser reciclades i aniran a l'abocador (amb efectes contaminants possibles al sòl, aqüífers i atmosfera) o a la incineradora (amb efectes encara pitjors). No val només triar després, cal també triar abans i adquirir productes que disposin de menys embalatges o materials que puguin ser reciclats.

En segon lloc, malgrat la implantació del porta a porta per les deixalles casolanes, no podem fer el mateix al carrer, al parc, a la plaça... No es disposa de papereres destinades a la recollida selectiva (ni els hàbits per usar-les).

En tercer lloc, molt i molt lluny de la sensibilització, tenim persones i col·lectius de santjoanins que no tenen cap vergonya ni remordiment de llançar la brossa a terra i a qualsevol lloc. En pots trobar de diferents tipus, però són abundants especialment els embolcalls del "menjar escombraries", nom encertat, no només per la qualitat o salubritat del menjar, sinó també per la quantitat de brossa que generen. Moltes de les persones que tenen aquesta actitud són joves que han crescut amb l'hàbit de la recollida selectiva a casa, gràcies al porta a porta. A casa sí, però fora...

Un altre fenomen molt curiós és la conducta d'alguns amos de gossos, els quals molt correctament, recullen les defecacions dels seus animals de companyia tot utilitzant les bosses dels dispensadors repartits pel poble

i que estan destinades a fer aquesta tasca. Però després, en lloc de llançar la bossa a una paperera, la deixen al marge d'un camí o la llancen a un riu o riera. La conseqüència és que hem evitat que un altre vianant trepitgi la caca, però hem embrutat més l'entorn, doncs el plàstic no es recicla de forma natural, mentre que les femtes sí!

El porta a porta és un bon sistema, doncs, per afavorir la recollida selectiva en general, però sobretot la casolana. Ara bé, no ha de ser l'única eina per provocar un canvi positiu en les actituds de les persones vers el medi ambient.

Cal actuar en diferents fronts. L'escola en pot ser un, però cal continuar a l'institut, amb els pares i mares, a les empreses, a les administracions, al carrer... i també aquí.

Sabíeu quan temps triga a desaparèixer de forma natural, és a dir, llançat a terra i sense cap tractament, un xiclet, una llauna de refresc, un tetrabric, un encenedor i un got de plàstic? Doncs 5, 10, 30, 100 i 1.000 anys respectivament. La nostra actitud és decisiva a l'hora d'escollir quin municipi volem.

·<http://aulaverda.jigsy.com/entries/general/quanttempstrigaadegradar>

·<http://aesantantonimariaclaret.blogspot.com.es/2014/07/quant-tardendegradarselesnostres.html>

·<https://www.civclub.org/ca/blog/c/bonshabits/lanaturanosho-menjatot72>

Cases a terra, buits en la memòria

Almenys 8 solars de Sant Joan han quedat buits després d'anar a terra els immobles que els ocupaven. La crisi atura la substitució 'natural' dels edificis vells. L'Ajuntament ha facilitat la reconversió en places o aparcaments, en alguns casos

Han aparegut amb la crisi. Trenquen la línia contínua de les façanes, alteren la fesomia dels carrers. La llum. Fins i tot el corrent de l'aire. Són solars buits, a la Vila Vella i a l'eixample, on abans hi havia hagut edificis. En alguns casos, se'ls ha donat un ús, com a places o aparcaments. En altres, un envà els separa del carrer i han quedat allà, esperant. Ara mateix, els 'forats' són al carrer Pere Rovira, al carrer Beat Miró, a l'avinguda del Comte Guifré i al carrer dels Tints, al carrer Corriols, a la carretera de Camprodon... No són molts, però mai no n'hi havia hagut tants a Sant Joan.

Que les cases envelleixen és una obvietat. Sobretot si no s'hi fan inversions, manteniment. Però fins i tot en aquest cas, era habitual que s'enderroqués l'antiga i de seguida se'n construís una de nova. "Normalment es donava una conjunció dels dos processos", explica Ramon Fortet, arquitecte municipal de Sant Joan. Però la crisi ha canviat els paràmetres: es fa menys esforç de reparar, de rehabilitar. I quan no hi ha més remei que enderrocar una casa, l'aixecament d'una altra nova al seu lloc "s'endarrereix en el temps". Si a això hi afegim altres factors, com l'oferta d'habitatges de nova construcció allà on creix del poble, que molta gent prefereix a un pis o una casa reformats, tenim el resultat d'ara.

Deixant de banda els casos en què hi ha un esfondrament imprevist, que

només va passar una vegada (l'any 2012, quan va caure una teulada al carrer dels Nobles Gironella) l'enderroc es pot produir per diverses circumstàncies: bé perquè l'Ajuntament l'ordeni, si l'edifici amenaça ruïna, o bé perquè els propietaris el facin voluntàriament. "Si una casa suposa un perill, es fa un requeriment a la propietat perquè faci les reparacions", aclareix Miquel Grifell, aparellador de l'Ajuntament. Si no en fa cas, és el mateix Ajuntament el que ha d'actuar, i passar-li la factura al propietari. Quan no hi ha reparació possible, es va a l'enderroc. "Possiblement no hi ha dos casos iguals, i al final tots acaben essent fruit d'un acord entre l'Ajuntament i els propietaris", explica l'alcalde, Ramon Roqué.

Sant Joan ha aprofitat alguns dels enderrocats per obrir espais públics, de manera provisional o definitiva. A la Vila Vella, el primer exemple va ser el de l'antiga Cooperativa Comamala, que va ser aterrada i només es va tornar a edificar la meitat del solar, deixant la resta per

La nova plaça del Vinyal a la Vila Vella
Foto: X Pladellorens

l'actual plaça Comamala. Just al davant d'aquest, hi ha un exemple més recent: el solar que limita amb el carrer Corriols i els carrers de l'Abat Ramon de Vallmanyà i de Pere Roca. Aquí l'Ajuntament va arribar a un conveni amb la propietat pel qual es feia càrrec de l'enderroc de tota la finca. "Els propietaris eren molt conscients del cas complicat que tenien", diu l'alcalde. Del solar que n'ha quedat, la meitat continua essent d'ells, que el dia que vulguin el podran edificar, i mentrestant també se'n fa ús públic. La resta serà sempre més una placeta, i així s'ha consolidat amb una modificació del Pla Especial de la Vila Vella. "Crèiem que esponjava la trama urbana i valia la pena mantenir-lo", aclareix Ramon Fortet. A la baixada de Ca l'Espona també es va arribar a un acord per convertir un solar en aparcament, el que antigament havien ocupat la rellotgeria Roqué i al seu costat, molt abans encara, la sabateria del Pont. Una solució provisional que s'està allargant en el temps. El darrer d'aquests casos és el de l'antic consultori municipal, a la cruïlla del carrer de Ramon Serrat amb la carretera de Camprodon. Aquí l'enderroc també ha deixat pas a aparcament, en un terreny de propietat municipal que en part

s'utilitzarà per a la nova parada d'autobusos. Les parets mitgeres s'han aprofitat per fer un gran mural de promoció de la vila.

Altres situacions han estat més complicades, com el del solar del carrer dels Nobles Gironella. La propietat estava dividida entre una immobiliària que havia fet fallida, una entitat bancària i un particular. "Els dos últims van acceptar que l'Ajuntament liderés l'enderroc", explica Ramon Roqué. Sempre és més carregós de gestionar, i d'entrada s'han d'assumir les despeses de l'enderroc: "No és la situació ideal de cap manera, l'Ajuntament no aspira a fer-se amb la propietat de res, però entenem que ens toca fer-ho". Al carrer de Pere Rovira, per exemple, van ser els mateixos propietaris els que van instar, de manera voluntària, l'enderroc de la seva casa.

I què passa si al solar no se li pot donar cap utilitat pública o no hi ha cap promotor que s'hi interessi? "Si la parcel·la no passa a tenir un ús ràpid, es fa tancar", explica l'aparellador Miquel Grifell. Hi ha una normativa detallada que estableix què s'ha de fer perquè el buit urbà no sigui un perill i la humitat no afecti les parets mitgeres de les finques contigües, de cop i volta exposades a la intempèrie: es revesteixen amb una capa d'aïllant i s'hi col·loquen plaques llises al damunt, "amb un tractament quasi de façana". Finalment, s'ha d'anivellar el sòl, disposar el sistema d'evacuació de les aigües pluvials i fer un envà de tancament de cara al carrer. "Són solars en què, vista la situació actual, no hi ha cap previsió d'edificació immediata". I així continuaran, almenys fins que el mercat no revifi.

EL PROBLEMA ES DESPLAÇA A L'EIXAMPLE

La distribució dels solars buits de Sant Joan indica que, els últims anys,

l'envelliment dels edificis i la seva posterior degradació s'han desplaçat més enllà de la Vila Vella, on el problema era més evident fa un parell de dècades. Les accions del Pla de Barris han ajudat a millorar substancialment la Vila Vella, tot i que encara hi queden molts problemes per resoldre, però ara és el primer eixample urbà, el que comença a mostrar símptomes de 'malaltia'. S'ha trencat el fil de l'ocupació i el manteniment en edificis de finals del segle XIX o principis del segle XX que havien estat sempre habitats. "Va lligat a la pèrdua de població, sobretot de l'última dècada", admet l'alcalde. Amb unes expectatives millors, és molt probable que els propietaris haguessin fet una rehabilitació, o que hi haguessin trobat compradors. Una part de la població, sobretot la més jove, ha preferit desplaçar-se a pisos de nova construcció, sobretot al sector de la Coromina del Bac. I les cases del primer eixample de Sant Joan "han quedat buides en un mal moment econòmic". Ara mateix, a més dels enderrocats, hi ha alguns casos d'immobles notablement grans que estan buits o pràcticament buits, alguns dels quals a la venda. Tots responen a una tipologia semblant: quatre pisos, sense ascensors i amb necessitat d'una reforma integral. Els propietaris actuals ja se'n preocupen, de les seves cases, però no sempre tenen recursos econòmics per fer-hi obres importants.

Revertir la situació de pèrdua d'habitants es veu com l'única sortida al problema, a mitjà o llarg termini, i que Sant Joan es consolidi "com a destinació turística", constata l'alcalde. A més, Sant Joan s'ha quedat gairebé sense empreses promotores de construcció, i tampoc en vénen de fora, com havia passat en els anys de bonança. Roqué confia que, a poc a poc, es noti la millora: "Es comencen a palpar símptomes, ja hi ha alguns casos de rehabilitació".

SORTINT A 'VENDRE'

En alguns casos singulars, l'Ajuntament ha pres la iniciativa per impulsar les rehabilitacions i evitar que edificis més grans o emblemàtics puguin acabar també convertint-se en un solar buit. El passat mes de març, una representació municipal va assistir a Mipim, una gran fira immobiliària que té lloc a Cannes (França) per intentar atreure

promotors i inversors europeus. A la cartera, hi tenien les cases de Can Blanxart, Can Vilella i Ca La Bonica (identificades ja com a possibles ubicacions d'hotels en un estudi realitzat l'any 2014 amb el suport del Grup Costa Brava). També s'hi ha afegit la casa on va estiuejar Joan Maragall, del carrer Major, i l'antiga fàbrica Espona. Els pròxims mesos, es veurà si alguns dels contactes realitzats donen fruit.

Enderroc d'un edifici a la plaça Comamala i ampliació de l'espai públic

La memòria dels carrers

La Ramona va ser l'última de tancar la porta. Quan la casa ja estava sentenciada, encara anava al seu pis, de tant en tant. El que s'havien arreglat feia no tants anys amb en Josep, quan pensaven que seria la seva última llar. Al carrer Pere Rovira, on havien viscut quasi tota la vida. Va seguir tot l'enderroc, va tornar encara durant molts dies, per veure com quedaria aquell buit que hi havia al carrer. Un buit en les façanes, un buit en l'ànima. Amb cada casa marxa un tros de memòria. Si va a terra però al seu lloc se n'aixeca una altra, la nostàlgia s'esvaeix de pressa. Al cap i a la fi, és senyal de prosperitat. Però si no, el buit és una apel·lació constant al record. Com si ens faltés una peça al trencaclosques del poble, que no tornarà a estar acabat fins que la substituïm. Allà en aquella casa hi havia viscut gent, els veïns que recordem un per un pel seu nom. Potser els més grans recorden que en deien can Castany, i que hi havia treballat un ferrer. Després va haver-hi el despatx de Telèfons, i més endavant la primera botiga de can Descamps i el vídeoclub. I al final de tot, L'Espurna, el local independentista, quan les humitats ja s'anaven menjant tot allò que no es veia des del carrer. A tot arreu, fem l'exercici del record. Al carrer Corriols on hi havia hagut l'estanc durant un temps, i abans d'aquest, la botiga de can Mandena. I al davant, la Cooperativa Comamala. Al carrer del Beat Miró, la carnisseria de can Moreta i la botiga de queviures de les noies Tarré, abans de les botigues d'electricitat d'en Silva i d'en Bosch. A l'avinguda del Comte Guifré, tocant al pont, can Plats i Olles (o ca la Terrissera). A la baixada de ca l'Espona, allà on el carrer s'estrenyia i, ja fa uns quants anys, vèiem pel vidre en Ricardo arreglant rellotges, al costat de ca l'Espardenyer del Pont. Necessitem omplir els buits per crear nous records, per renovar la memòria.

Sant Joan de les Abadesses és el centre d'operacions del nou Vehicle d'Intervenció Ràpida del SEM

El model millorat del transport sanitari plantejat per Cat Salut, i que es va implantant al territori, aposta per la prioritització de l'assistència dels pacients in situ sobre el trasllat dels pacients, amb la incorporació de nous vehicles d'intervenció ràpida (VIR). Al Ripollès, des d'aquest gener, ja està operatiu un vehicle d'aquest tipus i que té el centre d'operacions a Sant Joan de les Abadesses. Això vol dir que, si no està operatiu, el vehicle VIR- que actua al Ripollès i a part de la Garrotxa- és a Sant Joan, i els metges dormen al nostre poble. Els VIR, són turismes que no efectuen trasllats però són més àgils que les ambulàncies convencionals i estan integrats per un metge i un tècnic. Estan situats estratègicament a tot el territori, amb la finalitat d'oferir una primera valoració de l'estat del pacient, així com dels recursos necessaris que cal desplegar per fer front a l'incident.

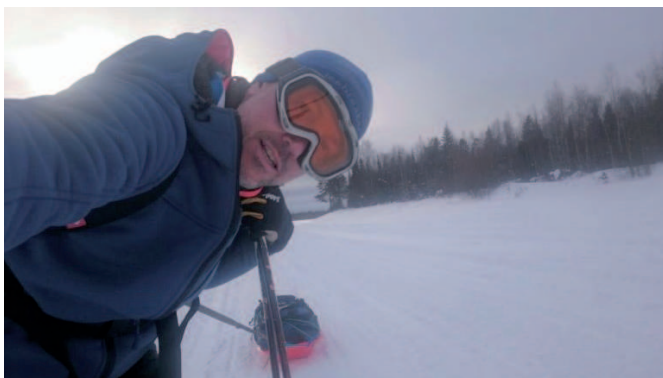
Millora de la baixada a l'Arçamala del carrer Torra Saltant

A principis de gener varen acabar les actuacions que han consistit en l'execució d'uns sobreeixidors de la xarxa de clavegueram per tal de solucionar diversos problemes que patia aquest tram, i també s'ha pavimentat la baixada amb llambordes i formigó, seguint el model que ja hi havia al seu inici. D'altra banda, també s'ha construït un banc de pedra que té doble funció: la de permetre descansar i seure a les persones, però també la de recalçar el mur que salva el desnivell amb el carrer Jussà. Per últim, s'han aprofitat les obres per regularitzar la rasant del carrer. Es tracta d'una actuació que permet fer més fàcil l'accés als horts, al camí que ressegueix l'Arçamala des del Molí Petit i, també, al recorregut que connecta la Vila Vella i el Pla del Roser a través del camí de ronda i la passera del riu Ter que estan oberts al pas des de l'any passat. Sendes que cada cop utilitzen més santjoanins i turistes en el seu temps d'oci.

El nou projecte de l'Albert Bosch busca combinar els reptes personals amb els valors naturals que ofereixen

Es tracta d'una iniciativa que fa de forma conjunta amb l'ONG World Nature. Durant l'any 2016 hi ha programades quatre aventures, de les quals ja n'ha acabat una: travessar 150 quilòmetres del llac Inari (Finlàndia) arrossegant el seu trineu. El santjoaní va aconseguir fer-ho amb el temps previst tot i que la companyia aèria va perdre-li l'equipatge, fet que va endarrerir dos dies l'inici de la travessa. A més d'aquest repte, també hi ha prevista la travessa al Massís dels Escrinhs als Alps francesos fent ski-alpinisme, la travessa d'Islàndia en BTT, i la volta integral a les illes d'Eivissa i Formentera en caiac.

Teresa Massoni pren el relleu de Pilar Vila al capdavant de l'Associació de Dones

La junta es va renovar aquest passat mes de març en l'assemblea celebrada durant la jornada de commemoració del Dia Internacional de la Dona, en què també varen fer un taller de zumba, i un sopar i ball. Massoni, en el primer discurs com a presidenta, va destacar la funció de les associacions de dones dels pobles, més enllà de la lluita de gènere. L'entitat prepara una bona colla d'activitats de caràcter lúdic com, per exemple, una sortida al teatre i una excursió per la muntanya.

Sant Joan de les Abadesses tindrà quatre habitatges de protecció oficial més gràcies a la col·laboració de l'Ajuntament i INCASÒL

L'Institut Català del Sòl oferirà, aviat, quatre habitatges de protecció oficial més a Sant Joan de les Abadesses. Els habitatges, que s'estan reformant des de fa prop de dos mesos, són al carrer Manigosta, al bloc on anteriorment hi havia el Casal de Jubilats i ara acull de forma provisional el tanatori. L'edifici era propietat de l'Ajuntament i fou adquirit per INCASÒL a través d'una permuta per finançar les actuacions que es van fer a la Vila Vella, en el marc de la Llei de Barris. Ara l'Ajuntament ha arribat a un altre acord amb aquesta empresa pública perquè els diners que el consistori havia de pagar per la parcel·la on es va construir el nou consultori local s'inverteixin a millorar tècnicament aquest bloc de pisos i reformar-lo per crear quatre habitatges de dues o tres habitacions. A més, l'acord també detalla que totes les actuacions que s'estan fent s'encarreguin a industrials de Sant Joan.

Pirinat va participar en la fira més important d'Europa de producte ecològic

BioFach 2016 es va celebrar a Nuremberg (Alemanya), aquest mes de febrer passat. Pirinat és una de les empreses capdavanteres de carn ecològica de tot l'estat, i tot i que distribueix a grans superfícies com Aldi i a altres cadenes com Casa Ametller, continua tenint com a principal client aquells que compren a la seva web. Els germans Camprubí varen ser a la fira per conèixer com funciona el món ecològic al nord d'Europa, on estan més avançats que Catalunya en aquesta matèria. Continuen apostant per fer producció i comercialització km0 i no estan pensant en exportació, però -en declaracions a La Veu- l'Enric Camprubí va explicar que volien conèixer el terreny. Tot i que tenen la seu a Campdevànol, el germà gran dels Camprubí fa uns anys que viu a Sant Joan de les Abadesses.

Retorn amb nota del Pessebre Vivent

L'Associació de Mares i Pares d'Alumnes de l'Institut Escola de Sant Joan de les Abadesses, amb les col·laboracions de l'Ajuntament i el SAT-Teatre Centre, va recuperar amb èxit el Pessebre Vivent, que va deixar de fer-se l'any 2008 pel gran esforç que suposava la seva organització. Els membres de l'AMPA estaven contents per la bona acceptació dels visitants i pel seu nombre, que va superar les seves previsions. Esperen poder aprendre d'aquesta experiència i que el bon resultat serveixi perquè l'any vinent s'hi apuntin més famílies.

Els equips de futbol base del Club Esportiu Abadessenc i de la Unió Esportiva Camprodon es fusionaran, excepte el juvenil

La fusió es farà perquè no hi ha prou nens a la zona perquè els dos clubs puguin tenir equips a totes les categories. En la primera temporada s'aprofitarà el nom fiscal de Fundació Esportiva Camprodon, i en el següent s'acordarà un nou nom que integri la nova realitat de l'entitat. L'acord es farà efectiu la temporada 2016/17, és per un mínim de 5 anys i exclou el juvenil. Aquest mes de març es va fer la primera activitat conjunta aprofitant l'aturada de la competició per Setmana Santa. Durant dos dies es varen fer unes jornades de tecnificació conjuntes amb jugadors i entrenadors dels dos clubs als dos pobles.

Una cervesa de la Calavera, medalla de bronze al Barcelona Beer Challenge

Bâtard Chardonnay és el nom de la cervesa que el Barcelona Beer Challenge (celebrat el primer cap de setmana de març) va situar al podi de les millors dins de la categoria Wood-Aged Beer. Pertany a la col·lecció de productes que elaboren els traficants de cerveses La Calavera, que forma part de la cooperativa La Barricona de Ripoll, tot i que l'elaboren en una nau del polígon de Cal Gat, a Sant Joan de les Abadesses. La Calavera autodefineix aquest producte com una cervesa "complexa amb un punt clàssic però també extremat". Forma part de les Wood series, cerveses reposades en barrils de vi Chardonnay i Garnatxa, que permet obtenir un líquid de guarda amb matisos de fusta, roure, tocs tanins i àcids.

La Direcció General de Cadastre farà una regularització a Sant Joan

Ho farà a 76 municipis gironins, entre els quals, el nostre poble. Això implica que una empresa farà un estudi cadastral per detectar irregularitats en les construccions no declarades de cada municipi (obres noves, rehabilitacions, ampliacions...) per tal que tributin per aquest impost d'acord amb la realitat dels seus immobles físics i el seu valor cadastral. Aquesta actualització es pot portar a terme amb fotografies per satèl·lit o sobrevolant el poble, així detecten els canvis que han pogut desenvolupar els seus propietaris en els últims anys creuant-los amb les dades que estaven disponibles al Cadastre.

El santjoaní Miquel Alvarado és un dels desenvolupadors de la companyia de videojocs del futbolista Gerard Piqué

Alvarado és un dels desenvolupadors del joc Golden Manager de Kerad Games, la companyia de videojocs del futbolista del Futbol Club Barcelona Gerard Piqué. L'empresa va ser notícia fa unes setmanes per un vídeo que el jugador va emetre a través de la xarxa social Persicope. Alvarado fa prop d'un any que hi treballa i explica que el futbolista va crear l'empresa per crear un joc de gestió futbolística per a dispositius mòbils perquè no en trobava cap d'aquest estil. El santjoaní va explicar a La Veü que la idea és continuar treballant en el joc que tenen publicat però treure'n d'altres relacionats amb el futbol. Descríu el bon ambient que hi ha a les oficines, amb treballadors molt joves, i destaca que és un plaer continuar aprenent a través de la relació amb els altres companys i de les reunions que fan amb tots els departaments. Golden Manager és disponible per a iOS, Google Play i Facebook.

Es crea una associació per defensar la gestió ètica de les colònies de gats de carrer que existeixen al municipi

Es tracta de l'Associació Gats de Sant Joan, que han fundat Cèlia Vargas i Maria Carmen Cobo. Les impulsores defensen que el cens de gats, el control de natalitat i l'esterilització d'exemplars, afavorirà la integració d'aquests animals de carrer. S'han comptabilitzat 70 gats que conviuen a l'interior de la població, en aproximadament sis colònies diferents. Cada colònia ocupa un espai de la població i tenen un comportament de domini territorial. Vargas i Cobo són activistes animalistes i han creat l'associació perquè la majoria d'entitats que existeixen a la comarca s'ocupen sobretot dels gossos i tenen menys dedicació pels gats.

James Dabill guanya els 3DTS en què Laia Sanz tornà a pujar a una moto de trial

El pilot de Vértigo va imposar-se amb 13 peus, només un menys que Miquel Gelabert (Sherco), en un ajustadíssim final. Pol Tarrés (TRS) va ser tercer amb 22 punts, i el mollonenc Francesc Moret (Vertigo) va quedar fora del podi per dos punts, tot i que va ser l'únic que va aconseguir completar una de les jornades sense cap punt i també va guanyar el Trofeu Mistresssa de Santigosa. Finalment 227 corredors varen prendre la sortida de la 45a edició d'aquesta prova organitzada pel Motoclub Abadesses. L'entitat prepararà les pròximes edicions amb la fita dels 50 anys del trial cada cop més a prop.

L'Arçamala és apte perquè hi visquin crancs de riu autòctons i se n'hi podrien alliberar aviat

És la conclusió a què varen arribar els membres de l'Associació CEA Alt Ter després d'haver fet proves per determinar la qualitat de l'aigua, així com l'absència de fongs patògens, motius que en podrien haver reduït la població fins a situar-lo en perill. A més a més, el cranc de potes blanques també pateix l'amenaça d'altres espècies invasores com el cranc roig americà, el cranc senyal i el cranc dels canals. Per fer l'estudi, es varen posar crancs autòctons de viver en unes gàbies a punts de l'Arçamala per observar si eren capaços de viure durant diverses setmanes, amb resultat satisfactori, especialment en els trams més allunyats de la població. Aquesta és la primera condició imprescindible per poder plantejar-se d'alliberar crancs de viver en un futur per tal de fer un reforç poblacional. El CEA Alt Ter disposa d'una pàgina informativa sobre el cranc de riu autòcton, que permet consultar l'estat de salut dels rius de la comarca, conèixer els tipus de cranc, introduir dades en un formulari si s'observen crancs, o consultar les activitats que es duen a terme amb la campanya SOS cranc.

<http://www.alt-ter.org/soscranc.htm>

El pla de cribatge del càncer de colon al Ripollès engegat l'any 2015 ha detectat 8 càncers

Ho va explicar l'oncòloga de referència a la comarca, Montserrat Gay, en una entrevista al programa La Tarda de La Veü i La Xarxa. El públic objectiu d'aquesta prova eren homes i dones d'entre 50 i 69 anys. Es varen enviar 3971 convocatòries, i hi varen participar 1706 persones (prop del 43%). Dels 8 càncers detectats, 5 eren molt precoços i varen poder ser tractats sense gaire intervenció i estan sent controlats. Recordem que aquesta prova s'ha pogut fer gràcies a la col·laboració, entre d'altres, de l'Oncolliga i El Rotary Club del Ripollès. L'any passat es van dur a terme un total de 586 sessions de quimioteràpia i tractaments de suport per al càncer a l'Hospital de Campdevànol. El càncer de còlon i recte i el de mama varen ser els més tractats.

L'Emmona s'adhereix al projecte Alpinultras

La Ultra Trail organitzada per la Unió Excursionista és una de les curses que formarà part d'Alpinultras, una marca destinada a les travessies d'aquest tipus que comparteixen certes característiques, com estar organitzades per entitats i persones de la zona on es fa la cursa, respectuoses amb el medi ambient, que tinguin la majoria del seu recorregut d'alta muntanya, i que fomenten un estudi mèdic entre els corredors per conèixer el seu estat abans i després de les curses per tal d'extreure'n conclusions útils per al conjunt dels aficionats a les curses d'ultraresistència. Precisament, l'Emmona ha canviat les seves dates per un d'aquests aspectes, el de la cura de l'entorn, i es farà els dies 27, 28 i 29 de maig per no coincidir amb el punt àlgid de la nidificació de la perdiu blanca.

La santjoanina Emma Soy torna a presidir l'Associació de Naturalistes de Girona

Soy és enginyera tècnica agrícola i ja va tenir aquest càrrec a principis de 2014, però va deixar-lo en haver de marxar a l'estranger per motius professionals. Ara reprèn la tasca de més responsabilitat d'aquesta entitat naturalista, de la que en forma part des de l'any

2010. L'Associació de Naturalistes de Girona (ANG) va néixer l'any 1981 i té com a objectius aconseguir canviar les actituds i hàbits per protegir el medi ambient, el territori i reivindicar, defensar i informar sobre la sostenibilitat ambiental i social, especialment de les comarques gironines.

Pere Pèries i Juan Manuel Velasco, els dos guanyadors del IV Concurs de Relats Eròtics de Neurosi

El jurat del concurs organitzat per l'Editorial Digital Neurosi del santjoaní Jordi Caballeria va considerar que el premi d'enguany se l'haurien d'endur ex aequo Pere Pèries i Juan Manuel Velasco, que varen escriure dos relats ben diferents, en idiomes diferents i amb històries diferents. El jurat en va destacar "la precisió, la riquesa de vocabulari, la desimboltura d'estil i la fluïdesa que demostren per mostrar un aspecte personal de la seva percepció de l'eroticisme". Com és habitual, l'editorial ha publicat un llibre en format digital, i un altre de paper, amb els relats finalistes.

El santjoaní Nabil El Hajji és el nou baixista de Guillem Ramisa

El poeta, músic i cantautor rodenc Guillem Ramisa confia, des de fa uns mesos, amb el baixista santjoaní Nabil El Hajji per defensar els seus temes en directe. Ramisa acaba de publicar "Aquest sol hi és per tots", que ha estat destacat per companys de professió com Josep Montero d'Oques Grasses, Ernest Crusats de La iaia (que col·labora en un dels temes), Dani Rifà de Tremendamente, Arnau Tordera d'Obsesses o Xavi de la Iglesia de Blaumut. Ramisa explicava en una entrevista a La Veu que la incorporació del santjoaní va ser "totalment espectacular per la seva capacitat per tocar i memoritzar". El músic va explicar que va contactar amb El Hajji menys de dues setmanes abans d'un concert i que amb només aquest temps es va aprendre i va entendre les cançons per poder acompanyar-lo.

Txarango guanyen un premi ARC a la millor gira internacional, i un premi Enderrock pel seu directe

Dos guardons més que se sumen a les desenes de reconeixements que han rebut els darrers anys, abans d'aquest 2016 en què no pujaran als escenaris mentre treballen en nous projectes i en la preparació del Clownia Festival d'enguany. Precisament, el festival santjoaní es va quedar a les portes de guanyar un premi ARC de l'Associació Professional de Representants, Promotors i Màangers de Catalunya, guardó que va rebre el Cruïlla Barcelona.

Clownia creix aprofitant la revetlla de Sant Joan

La diversitat torna a ser un dels segells del festival organitzat per Txarango, Èxits Management i l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses. En l'edició d'enguany (23, 24 i 25 de juny) hi ha una forta aposta per grups estrangers com Tiken Jah Fakoli de Costa d'Ivori, Will and the people d'Anglaterra, i Tex And Sun Flower Seed, Caribbean Dandy i DJ Txaco, de Japó. El cartell també aposta per grups consolidats de l'escena catalana com Catarres, Itaca

Band, La Raíz, Nyandú, Brams, Vendetta i, fins i tot, el veterà Tomeu Penya. A més de la música, el circ tornarà a compartir protagonisme, i també una fira dedicada a entitats de responsabilitat social. La principal novetat, però, serà que els concerts de la nit de Sant Joan entren a formar part del festival, amb el que podem esperar una revetlla ben especial. S'han posat a la venda 5000 entrades.

El Consorci de Benestar Social del Ripollès ha hagut d'ajudar a 80 famílies per evitar tall de subministraments i pèrdues d'habitatge

El perfil dels beneficiaris és el de famílies amb fills menors, persones malaltes i persones grans amb greus dificultats socioeconòmiques. Un 90% d'aquestes famílies han necessitat ajudes per fer front al pagament dels subministraments, i un 10% per no perdre el seu habitatge. La llei sobre la pobresa energètica aprovada pel Parlament prohibeix a les empreses subministradores tallar els serveis als usuaris que no paguen les factures sense una valoració prèvia dels Serveis Socials. D'altra banda, les persones que viuen en habitatges de grans tenidors (bancs i entitats financeres) i que no poden pagar-los, després d'una valoració de Serveis Socials, i si es determina que hi ha risc d'exclusió residencial, el propietari ha d'oferir un lloguer social de forma obligatòria. Si voleu conèixer les condicions per beneficiar-se d'aquesta llei, les podeu consultar al Consorci de Benestar Social del Ripollès.

El Tast

“Faràs els calamars a la romana de la teva mare?”. És una de les preguntes que més varen fer-li a en Toni Pujol quan es va saber que obriria el Tast. Sovint passa que el temps fa més bonics els records i que els tomàquets d’avui no tinguin el bon gust que tenien abans, així que els dubtes no es varen esvaïr fins que va servir la primera tapa. Els seus pares varen regentar el bar del Teatre Centre durant més de 30 anys i és allà on els seus calamars, però també el pop a la gallega o les braves, varen aconseguir que la gent encara en parli ara. El secret, que no ho és tant, és el que en Toni segueix fidelment al nou local al passeig: producte fresc, bo i fet al moment.

Per tant, si també voleu gaudir d’una bona conversa amb ell -el diàleg devia ser una de les seves armes en la seva activitat professional com a comercial-, heu de saber que el perdreu una bona estona de vista si li demaneu unes braves i una canya: les patates són del kennebeck, les té en una bossa, i les ha de pelar i fregir al moment.

La seva idea és un bar amb tapes exclusives i amb tocs personals, res de preparats i congelats. Tot això en un negoci petit i familiar, del que pràcticament se n’ocupa ell sol. No té carta, sinó que cada dia apunta a la pissarra el que pot oferir en aquestes condicions que us hem descrit. Així durant l’any hi podem trobar calamars, pop a

la gallega, braves, anxoves, escopinyes, entrecot, costelles de xai, croquetes, guisats, cua de toro, espatlla de xai, “rejos”, pota de calamar, tires de bacallà enfarinades amb farina de cacauet, gaspatxo, orxata casolana... Tot de tapes i plats per satisfer el que vol picar alguna cosa, i també el que vol dinar de tapes.

Fa just un any que va obrir, tot i que ha tancat entre setmana durant algun temps per acabar d’adequar l’espai. Explica que no es pot queixar i que qui ho va provant, va tornant. Per ara, obre cada dia, de dilluns a diumenge, de les nou del matí i fins que els últims clients marxïn.

Fisioteràpia i hidroteràpia

Anna Pujol Picola

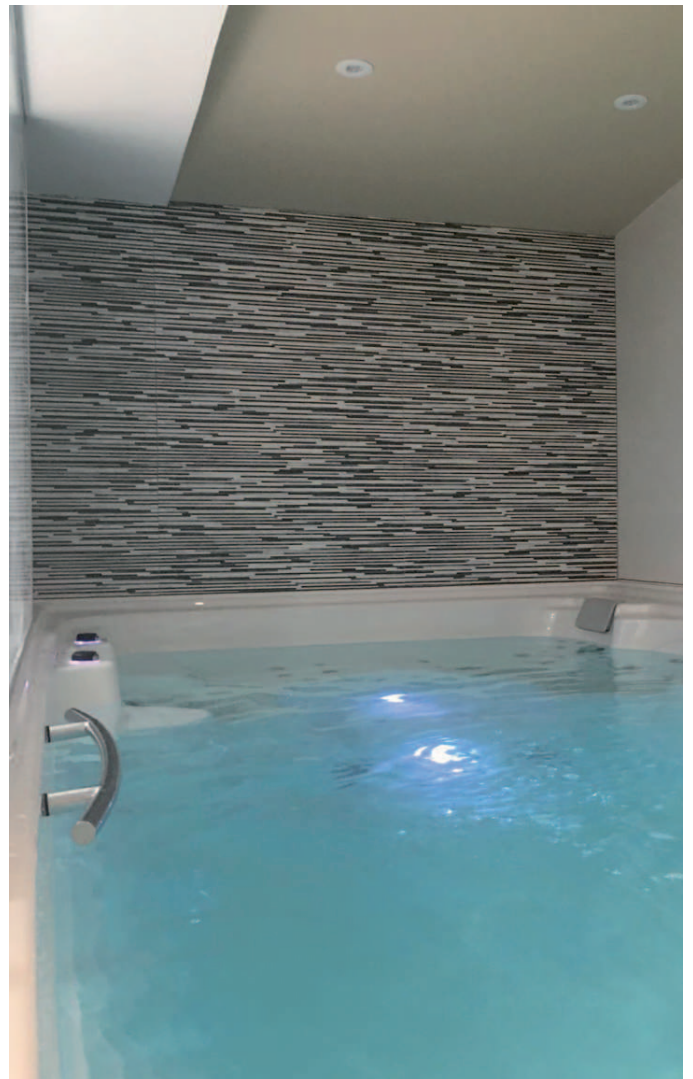
L'Anna Pujol Picola és d'aquelles santjoanines que un cop acabats els seus estudis han trigat tan poc com han pogut en tornar al poble i, en el seu cas, a fer-hi més arrels obrint un negoci propi. Després d'estudiar Fisioteràpia, de fer un màster en psicomotricitat i de treballar fent diverses substitucions, ara ha obert un centre al passeig Comte Guifré on diferencia tres espais o tractaments diferents. Fa

rehabilitació de patologies -el que la majoria sabem que fa un fisioterapeuta-, però ofereix tractaments esportius per aconseguir millorar el rendiment o bé per preparar-se abans d'una activitat física, i també massatges més relaxants a base d'olis essencials, que també ven a tothom qui ho vulgui.

Per fer tot això, compta amb un element que és el que ha cridat més l'atenció entre els santjoanins i santjoanines, una piscina que permet agilitzar els processos de rehabilitació perquè gràcies a aquesta es poden iniciar els treballs de recuperació abans, motiu pel qual els resultats arriben més ràpids. A la piscina també es poden fer classes de

natació terapèutica o perfeccionar la tècnica. Ho fa a través d'un sistema de turbines que fan moure l'aigua per simular una travessa en un llac o en una piscina de grans dimensions. Per últim, també s'hi pot fer una sessió de relaxació amb hidromassatge i amb cromoteràpia (llums de diversos colors).

Va obrir el centre fa ben poquet, pels 3 Dies Trial de Santigosa, i està contenta amb la resposta que ha tingut. Els seus horaris són, aproximadament, de 9 a 13h i de 16 a 20h de dilluns a dissabte, però encara està definint-los, així que si necessiteu que us atenguin en un altre horari, no dubteu en posar-vos en contacte amb l'Anna al telèfon 628 001 036.

La Laura amb un cangur a Morisset Park

Laura Castells

“A Austràlia, quan ets estranger, has de demostrar contínuament el que vals, fer-te un lloc en la societat”

La Laura Castells és una santjoanina de 23 anys que ha decidit anar a passar un any a Austràlia amb la seva parella. Viure en un país estranger és una idea que sempre li havia cridat l'atenció i aquest any ha trobat l'oportunitat de fer-ho. La Laura és una apassionada dels viatges i ho considera vital per créixer com a persona.

Quin motiu va fer que et decidissis a marxar?

Després d'estar vora cinc anys vivint la mateixa rutina a Barcelona el cos em demanava canvis. Ara mateix, estic en un moment vital en el qual no tinc obligacions ni laborals, ni familiars i això m'aporta la llibertat per emprendre aquest tipus de projectes.

Per què Austràlia?

Doncs per diverses raons. Crec que és un país que té alguna cosa especial. Aquí pots trobar-hi “el res”

i “el tot”. Austràlia té grans deserts i platges extraordinàries, però també ciutats enormes. Estar a “l'altra punta del món” és una idea que també em fascina. Ja que marxem fem-ho bé, no? (riu).

Havia de ser una destinació en la qual es parlés l'anglès?

Sí, m'interessava poder practicar l'anglès i hi volia treballar per poder costejar-me el viatge, així que necessitava que el destí a escollir fos un lloc del qual en sabés l'idioma.

Tot i que l'anglès d'Austràlia és ben diferent del que estem acostumats a sentir.

Sí, de fet he de reconèixer que la pronúncia és bastant diferent (riu). Però només el profund accent australià. Si et topes amb un australià de 60 anys, ja pots preparar-te! (riu). La sort és que aquí hi ha gent de tot el món i l'anglès que s'hi parla és variat. El que si és veritat, és que aquí he après més en un mes que en un any anant a classes.

En aquesta ocasió no viatges sola. Creus que podries haver marxat sense ningú?

En un principi la meua idea era marxar sola, així que sí. Segurament hagués estat un viatge diferent, ni millor ni pitjor. Però quan li vaig explicar el meu pla a la meua parella, a qui també li encanta viatjar, no es va poder resistir i va decidir unir-se a l'aventura.

Pel que fa als visats, a quin us heu acollit?

Fins fa poc temps, l'única forma que hi havia d'anar a viure a Austràlia era amb un visat de turista, per poder estar allà tres mesos, o amb un visat d'estudiant. Per sort vaig descobrir que existia un altre visat que em permetia treballar i residir a Austràlia tot un any sense haver de pagar uns estudis. El nom d'aquest visat és Work and Holiday. El principal requisit

és que la persona sol·licitant ha de tenir entre 18 i 30 anys i haver superat almenys dos anys de carrera universitària.

Van ser difícils d'aconseguir?

Nosaltres complíem els requisits, però només se n'ofereixen 500 a l'any en tot el país i s'han d'enviar a temps. Per mi aquest procés va ser esgotador, però he après moltíssim sobre la burocràcia espanyola. Espanya és un dels països on més difícil és realitzar la sol·licitud. Els papers necessaris per realitzar la sol·licitud són difícils i lents d'aconseguir. A Alemanya o als Estats Units, per exemple, és tan simple com demanar-lo en línia i en pocs minuts és teu. El meu visat me'l van concedir el dia que s'acabaven, així que sóc aquí pels pèls!

La cultura és diferent?

Sí. Evidentment hi ha cultures que es diferencien més de la nostra, però l'australiana no n'és cap excepció. L'estil de vida és tradicional com l'americà però amb un ritme més calmat. La majoria de cafeteries estan obertes fins a les 4 de la tarda i les botigues fins a les 7. Aquí es treballa per viure i no al revés. És increïble la gran quantitat de zones verdes que hi ha a les ciutats, aquí es gaudeix molt de la natura.

La Laura i la seva parella a la platja de Bondi

Vistes de l'Opera House i el Harbour Bridge des del Royal Botanic Garden

Us hi sentiu ben acollits?

Els inicis no són fàcils perquè t'has d'adaptar a un país i a una cultura nous. Al principi vius en hostals i portes la teva vida en una maleta, has de buscar pis i feina i són coses que porten el seu temps. Però val la pena fer l'esforç! La gent a Austràlia és molt educada i sempre té un somriure per a tu. Crec que tot va lligat amb la qualitat de vida del país. Quan ets estranger, però, has de demostrar contínuament el que vals, fer-te un lloc en la societat.

També cal dir que la marca "Espanya" no ven tan bé com l'alemanya o l'americana. Jo sempre dic que sóc de Barcelona, ningú sap què és Catalunya. Fins i tot algun cop m'ho han arribat a situar a Amèrica del Sud! Això de la geografia no deu ser el seu fort! (riu).

On viviu?

Ara mateix vivim al centre de Sydney en un pis compartit. Abans d'arribar aquí ens plantejàvem buscar pis a la zona de les platges; Bondi, Coggee o Manly, a l'est de la ciutat. Però com que aquí ja s'està acabant l'estiu, vam pensar que hi hauria més oportunitats de feina al centre. Al final, ens vam decidir pel Central Business District. Sydney és una ciutat molt multicultural. Quan vaig arribar, em va sobtar la gran quantitat d'asiàtics que hi viuen crec que són aproximadament el 70% de la població.

Parla'ns del menjar, hi ha alguna cosa típica que t'hagi sorprès en especial?

La gastronomia australiana no té pràcticament res d'especial. Les ciutats són força multiculturals, hi ha molt fast food i molt menjar asiàtic. Han adoptat tradicions americanes com els "brunchs", aquests àpats que uneixen l'esmorzar amb el dinar, i tenen una gran passió pel cafè. Aquí, fer cafès és una professió especialitzada, no la pot fer qualsevol cambrer. A mi, però, el que més m'agrada són les barbacoes! És una activitat molt comuna a l'agenda australiana i hi ha moltes zones habilitades per ferne. Però com a casa no es menja enlloc!

Trobes a faltar algun menjar d'aquí?

La veritat és que sí, sobretot l'oli d'oliva i el fuet! Però, per norma general, al supermercat pots trobar de tot, la diferència està en el preu.

També trobo a faltar poder prendre una cervesa a preu raonable, ja que aquí l'alcohol és caríssim.

La vida a Austràlia és més cara?

Els sous són molt alts i la gent és molt consumista sí, però la vida no és més cara. Els preus aquí són força semblants als nostres exceptuant els lloguers d'habitatge i els transports públics, que són realment desorbitats! Per la resta tot és força similar.

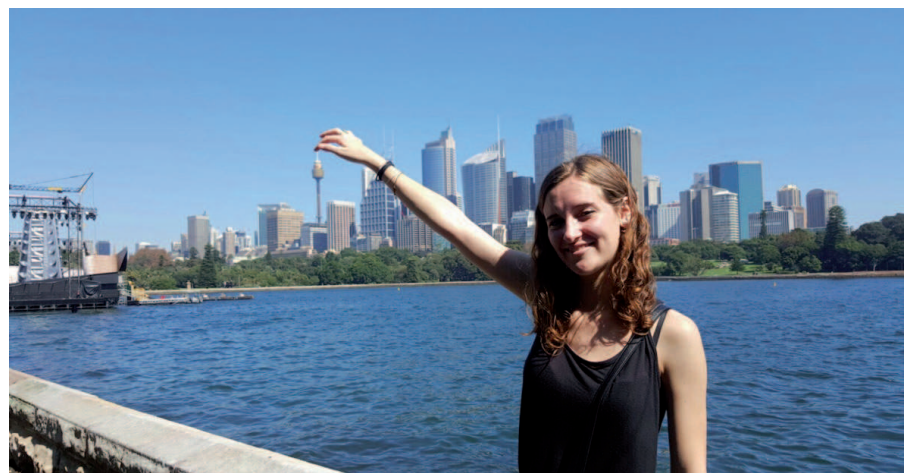
Has trobat feina?

De moment, estic treballant temporalment en un restaurant take away d'amanides i entrepans. Em va bé per practicar l'idioma i tenir ingressos però segueixo buscant feina per mirar de tenir una millor posició laboral.

T'ha sorprès la diversitat d'espècies animals tan diferents d'aquí?

Fins fa poc, que vaig anar al Morisset Park a New South Wales, no havia vist ni un cangur!

A les grans ciutats no es veuen animals exòtics. Sí que havia vist moltíssimes aranyes i escarabats, però res més. Els cangurs a Austràlia són animals molt comuns i tel's pots trobar en molts boscos, però cal estar fora de les ciutats. De fet, pel que he sentit, aquests animals provoquen molts accidents de trànsit en travessar la carretera. Els coales són més difícils de trobar i encara no n'he vist cap, s'han de veure en alguna reserva o al zoo. També tinc pendent veure algun tauró, però, per sort, a

Skyline de Sydney des del Royal Botanic Garden

les platges de Sydney quasi mai n'hi ha cap. La seguretat és molt alta, tant pel que fa als animals com als corrents marins. De fet, a les platges hi ha petites parts habilitades per banyistes, parts habilitades per surfistes i parts amb forts corrents que estan prohibides. Tot i això, he sentit que a les platges més verges del nord sí que s'ha d'anar molt amb compte tant amb els taurons com amb les meduses.

Teniu plans de visitar la zona?

El meu pla és veure tanta extensió d' Austràlia com pugui. Precisament, he emprès aquest viatge per viure noves experiències i crec que quedar-me molts mesos en una mateixa ciutat no és el que buscava. Així que sí, quan hagi espremut Sydney i els seus voltants, m'agradaria visitar Melbourne; la Gold Coast, on sempre és estiu; una part de desert i, potser, creuar el país per anar a la costa oest. També tinc pensat viatjar a Nova Zelanda, un dels països amb els paisatges més bonics del món. Seria un pecat estar tan a prop i no acostar-m'hi! Per últim, i si la butxaca m'ho permet, abans de tornar m'agradaria visitar alguns països com Filipines o Indonèsia.

Creieu que l'experiència pot allargar-se més d'un any?

A Austràlia serà difícil estar-hi més d'un any, ja que el visat no ens ho permet. Una altra cosa seria si trobés una feina qualificada en el meu àmbit laboral on l'empresa estigués disposada a esponsoritzar-me. Però tampoc és el meu objectiu ara mateix. En principi, si l'experiència s'allarga, serà fora d'Austràlia.

Trobes a faltar Sant Joan?

Sempre trobo a faltar una mica Sant Joan. He de confessar que quan vivia a Barcelona ja em passava. És el poble on he crescut, on tinc la família i gran part dels amics. Sant Joan és casa meua i això fa que sempre siguin necessàries certes dosis del poble. Ara mateix, però, crec que estic on vull estar i no tornaria.

Zona natural de les Blue Mountains des de les Three Sisters

La Laura amb uns amics al ferry amb Sydney de fons

Excursió al Royal National Park

En Saikou, per caràcter i perquè encara no domina del tot l'idioma, és un home de poques paraules i molts somriures. Tot i això, s'endevina que li agrada relacionar-se amb tothom, combinació que ressalta la seva afabilitat. Des de l'any 2005 viu al nostre poble amb la seva dona i els seus tres fills, que han nascut a Catalunya. El seu país natal, Gàmbia (Àfrica), és petit, no té gaires recursos minerals i viu de l'Agricultura.

D'on véns? Explica'ns una mica com és la teva ciutat?

Vinc d'una ciutat de Gàmbia que es diu Fass Bajou. És una ciutat interior, d'uns 100.000 habitants que té força vegetació.

Per què vas venir a viure a Sant Joan?

Per treballar a Embotits Taga. Ara estic treballant en un pla d'ocupació del Consell Comarcal del Ripollès fent feines de manteniment a Sant Joan.

Quines diferències trobes entre els catalans i els gambians?

La principal diferència és que a Catalunya la gent es guanya molt millor la vida.

Quins creus que són els principals avantatges i inconvenients de viure al nostre poble?

No veig cap inconvenient. M'agrada molt Sant Joan per la seva tranquil·litat, seguretat i perquè la gent aquí és molt bona. La meva dona, els meus tres fills i jo ens hi trobem molt a gust.

Segueixes l'actualitat del teu país? Com el veus?

Sí, per la ràdio. I em preocupa, ja que l'actual president, Yahya Jammeh, cada cop té tics més autoritaris.

Creus que algun dia tornaràs?

No ho descarto però ara mateix no ho imagino.

Saikou Sumbudu

Secció de l'arxiu municipal VIII

Algunes dades de l'arxiu

Suposo que molts dels lectors d'aquest petit article no s'han plantejat què és o què hi ha o què es fa en un arxiu. En aquesta ocasió intentarem donar algunes dades interessants o curioses, no d'un document, sinó de l'arxiu. És a dir, no parlarem del contingut sinó del continent.

Les instal·lacions actuals es van inaugurar per la festa major de l'any 2002 i han estat els responsables de l'arxiu l'Íngrid Lorenzo, l'Àlex Porta i actualment en Jordi Roca. Concretament es troba a la tercera planta de l'Ajuntament. Té tres sales o espais, dos són de dipòsit i l'altre és dipòsit i sala de consulta. Els dipòsits serien el lloc on es guarda la documentació i la sala de consulta és l'indret per estudiar la documentació requerida i el lloc de treball habitual de l'arxiver. Val a dir que l'indret és bonic, ja que la solució constructiva de la sala de consulta és original -5 arcades de maons amb un gran finestral- i també són inèdites les vistes de la plaça Major des d'un dels dipòsits.

L'Arxiu Municipal té dues funcions fonamentals: donar un servei a la vila i donar un servei a les oficines municipals. Per fer-ho, es

classifiquen, s'ordenen, es guarden, es netegen, es descriuen, es difonen els documents que hi ha o s'hi afegeixen; així si en algun moment han de ser consultats per algun ciutadà o per la mateixa administració són de fàcil localització i el seu estat de conservació és el millor possible. Per tant a l'arxiu s'hi guarden fonamentalment documents, normalment agrupats en un expedient i fets majoritàriament per l'Ajuntament com a resultat del seu treball diari. Aquest fet fa que parlem d'arxiu i no de biblioteca. Probablement algú pot pensar que l'arxiu és un magatzem de documents, com ho és la biblioteca amb els llibres. Podria ser una definició simple per tenir-ne una mínima idea però que resulta una mica més complex perquè requereix tota la feina que he citat anteriorment.

La majoria dels fons que trobem a l'Arxiu Municipal s'han generat a partir de les diferents tasques de l'Ajuntament i aquestes tasques han anat variant al llarg de la història i han quedat reflectides en el volum de documentació que s'ha conservat. Pràcticament no hi ha fons medievals, ja que l'Ajuntament tenia poques atribucions, de finals d'aquesta època es conserva el llibre de Mostasaf que és el document més

antic i la joia de l'arxiu. De l'Època Moderna ja hi ha més documentació fruit de l'augment de les atribucions municipals i en destacaríem les Reials Ordres, els Reials Cadastres. Tot i així, de llarg, la major part de la documentació és d'Època Contemporània, sobretot a partir de 1860 quan l'Estat liberal modernitza i dota, en certa manera, la gestió municipal.

A l'Arxiu Municipal no només hi ha els fons pròpiament de l'Ajuntament sinó que també hi ha altres fons que s'han donat o cedit per part de particulars o entitats. Els fons de la Cooperativa Comamala, de la Unió Excursionista, de l'Abadessa Emma entre altres pel que fa a entitats o el del Pare Joan B. Bertran, el de Salvador Moreno entre altres pel que fa a particulars.

Fins ara hem parlat de documents però a l'Arxiu es custodia i s'actualitza el Centre de Documentació del Mite del comte Arnau, creat per iniciativa de Guifré Miquel. Fins a 655 llibres, partitures, enregistraments sonors, vídeos... centrats en el Mite del comte Arnau. Però a més del Centre d'Interpretació, l'Arxiu compta amb una biblioteca auxiliar, una col·lecció de més de 700 cartells de diferents actes, més de 100 plànols de la vila o d'edificis, una col·lecció de més de 5000 fotografies actuals -4200 digitalitzades... Finalment, cal citar el fons de vídeo de Joan Guillaumet amb més de 400 vídeos dels últims 20 anys de totes les activitats que s'han fet a la vila.

No pretenem fer un publireportatge de l'arxiu, només invitar-vos a conèixer l'espai, els fons o les imatges i endinsar-vos en la història. La història d'allò que ens acompanya cada dia i que el pare Bertran va definir com "pequeño, que me cabe en la mano. Grande, que no me cabe en el alma" i que és la vila de Sant Joan de les Abadesses.

Elisenda Guillaumes

Directora de Serveis Territorials DARP a Girona

De directora del Parc de Montesquiu, l'Elisenda Guillaumes Cullell ha passat a ser directora dels Serveis Territorials del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació a Girona. En el moment de l'entrevista, encara feia poc d'aquest canvi com per poder fer moltes valoracions. Se la veia, però, radiant, amb aquells ulls espurnejants de joia que sempre ha tingut. És una dona ferma i propera, parla clar i amb un discurs molt ben travat. Té dues filles, la Jana de 8 anys, i la Júlia de 6, i no se li acaben les "j" en elles, perquè el seu home es diu Joel.

Quan comuniquen un nomenament així, com se sent? S'ho esperava?

No, en absolut. Aquesta és una plaça política, però a mi se m'han quedat més pel perfil tècnic que no polític. El meu currículum polític són cinc mesos de regidora a l'oposició a l'Ajuntament de Sant Joan. Però, amb el nou govern, quan ERC es va quedar el Departament d'Agricultura, tenien força llocs per cobrir. Tot el que són càrrecs intermedis són gent de confiança i s'havien de bellugar moltes posicions. N'hi havia moltes per cobrir, i una d'elles era aquesta. En les reunions d'ERC sé que va sortir el meu nom, i un dia, en Sergi Albrich em va dir, igual et truquen. Però jo ni m'ho imaginava, era molt improbable. Al cap d'una setmana vaig rebre una trucada i em van demanar el currículum. Al cap d'una hora ja em responien.

Només van trigar una hora?

Bé, com que aquesta legislatura, en teoria, ha de durar 18 mesos i prou, doncs un càrrec així no el pots oferir

a una persona que ve de l'empresa privada i dir-li que ho deixi tot per un temps tan curt. El meu perfil de funcionària de carrera i de la categoria A, feia que complís els requisits.

No li va agafar cap ensurt quan li ho van dir?

Primer em vaig esverar, molt, allò de dir, és real aquesta trucada? Jo, a la feina, hi estava molt bé, i això suposava un canvi important. El primer que vaig voler lligar era, en l'àmbit de la feina, si em mantindrien la plaça que ocupava fins ara. I sí, ara és com una comissió de serveis.

Va i torna cada dia de Girona?

Sí, però haig de fer molt territori, m'he de moure per tota la demarcació de Girona. Un paper molt important que tenim els directors territorials és estar al costat del sector i voltar força.

Una presència visible.

Sí, som la cara visible del govern davant del sector que és un ampli ventall de coses, des de temes d'agricultura, ramaderia, pesca i alguna cosa de Medi Ambient que, de fet, ha passat al departament de Territori i Sostenibilitat.

Llavors, el tema del Moto Club que organitza el Trial de Santigosa, no és dins de les vostres competències?

Sí, en aquest cas sí. El problema ha estat que, un cop acabada la segona renovació, no es va tornar a sol·licitar la tercera. Quan es van moure ja eren fora de termini i van tenir alguna denúncia dels agents forestals. Però van sol·licitar l'autorització i ja està tot resolt. Ja s'ha fet l'estudi d'impacte ambiental, i en les properes ja només caldrà fer la comunicació. Ja no cal tornar a passar tots els tràmits.

I com s'ho fa per compaginar la feina i l'educació de les criatures?

Tenim sort dels avis. El hobby de la mare del meu home són les dues nenes, si ella falla, hi ha els meus pares, que són uns jubilats molt actius, però sempre hi podem comptar.

Perquè l'horari de feina deu ser complicat.

Bé, d'horari no en tens, ja m'ho van dir, però és qüestió d'organitzar-se molt bé per poder compaginar-ho tot.

I algun dia de festa o cap de setmana també caurà.

Si hi ha alguna fira, hi he d'anar i fer acte de presència. Hi ha algun dia que he marxat a tres quarts de set del matí i he tornat a les onze de la nit, però això no és cada dia, per sort. A les vuit del matí ja sóc a l'oficina, i tot el que puc intento concentrar-ho al matí.

A la feina hi ha una part tècnica i una part de representació. Li fa més gràcia alguna de les dues?

A mi em van agafar, sobretot, pel currículum tècnic. Fa molt poc que hi sóc per fer aquesta valoració, però en el tema tècnic m'hi trobo molt còmode perquè, malgrat el bombardeig d'informació dels primers dies, són temes que coneixes i no em ve tant de nou. El tema polític? Suposo que és com tot, rodatge.

Anar fent camí.

Sí, és com en el Parc de Montesquiu, quan venien visites més protocol·làries, quan fas reunions amb tots els alcaldes, ja et trobes amb situació d'aquest estil. Potser he d'agafar rodatge en temes de protocol. Anar a visitar la gent, el sector, un ramader, això ja ho he fet. Hi ha un límit entre la feina tècnica i la política, arriba un moment que es barregen.

Tenir tanta gent a càrrec seu no deu ser fàcil, mai es mana al gust de tothom.

Això és un dels canvis més importants, com a directora tens gent a càrrec teu. Però, si la gent és autònoma i li tens confiança... Això són dinàmiques, a vegades és qüestió d'organitzar molt bé la feina, i això et treu moltes hores. Però si la gent que tens a càrrec teu ja ho fa, t'ho facilita molt. De moment, aquí on sóc, funciona així. És una màquina que funciona. A mesura que ho conegui més, potser sí que s'hauran de fer alguns canvis però, d'entrada, ja hi ha una estructura tècnica que funciona. Quan entres en un lloc nou, tampoc ho pots canviar tot d'un dia per l'altre, i menys quan parles d'un volum d'unes 200 persones o més.

Una solidaritat capaç de salvar la nostra memòria històrica: recuperació dels llibres del monestir de Sant Joan de les Abadesses

Taller de Restauració de Document Gràfic. Monestir de Sant Pere de les Puel·les.

Des de la porteria del nostre monestir de Sant Pere de les Puel·les m'avisen de l'esperada visita de mossèn David Compte. La seva afabilitat, cordial i positiva, en pocs minuts em va fer contenir la meua respiració, després de començar a desembalar el gran paquet que portava ple de llibres. Estupefacta seguia amb la meua mirada els llibres que, despullats dels seus embolcalls protectors, mossèn David anava dipositant sobre la taula del meu despatx. Les cicatrius de sis-cents anys d'història amagaven, entre les seves pàgines, retalls de la identitat d'aquesta terra catalana teixida, com indica el llibre notarial més antic conservat, des de l'inici de 1416. Els onze llibres que tenia davant meu eren una mostra d'un total de quaranta que estaven en un estat semblant de conservació.

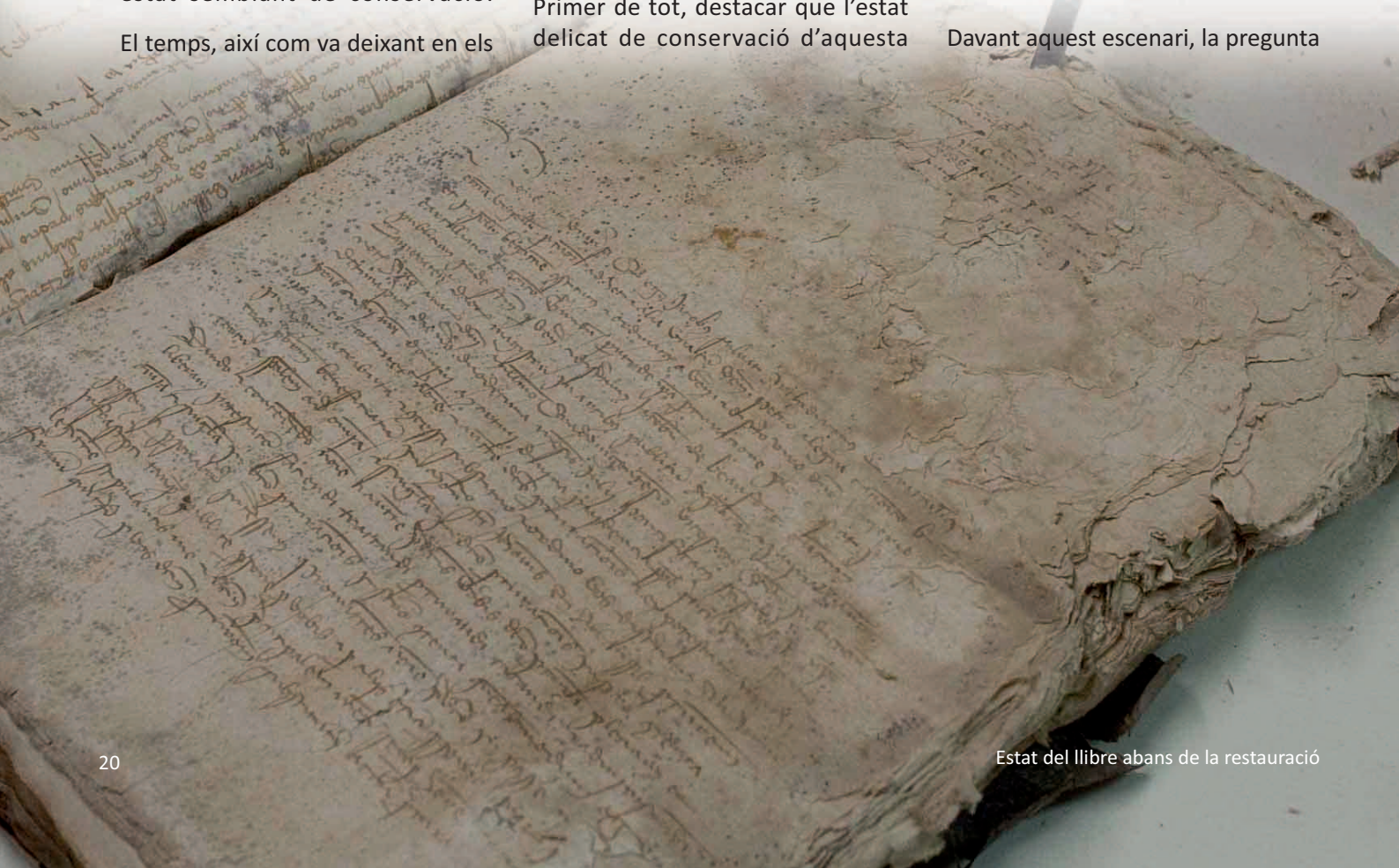
El temps, així com va deixant en els

nostres rostres i en els nostres cossos les marques del seu pas, trompetes sonores de la nostra finitud, havia deixat sobre els materials cel·lulòsics i proteics dels llibres santjoanins els rastres d'un procés de transformació de l'estructura molecular de la seva matèria; raó per la qual és fonamental, per a la seva conservació, mantenir aquests materials en unes condicions mediambientals que no accelerin el procés transformador al qual estan ineludiblement sotmesos, perquè només l'Eternitat és eterna. Un any després d'aquesta primera trobada, aquesta vegada a la Sala Arnau de Vilalba del Palau de l'Abadia, vaig ser capaç d'identificar el perquè de tant deteriorament, quan Joan Ferrer ens explicava, en la seva esplèndida conferència, els avatars de l'arxiu de l'abadia.

Amb la màxima rapidesa possible, jo havia de fer-ne el diagnòstic, emetre el comunicat mèdic d'aquests malalts. Primer de tot, destacar que l'estat delicat de conservació d'aquesta

documentació feia desaconsellable la seva consulta o qualsevol tipus de manipulació; fins i tot, set dels llibres, si no eren restaurats en un termini raonable de temps, perdrien part de la seva informació. Molt sintèticament, les alteracions referides a l'estat de conservació del paper havien estat produïdes per la humitat i la proliferació de microorganismes que, en els seus processos prolífers, havien ocasionat trencaments en l'estructura interfibril·lar de la cel·lulosa, produint pèrdues del suport i corriments de tintes, a més de nombroses taques d'aigua i pigmentació fúngica. Les zones més afectades del paper presentaven una avançada desintegració. El paper estava convertit en petites partícules purulentes. Les enquadernacions presentaven intensa brutícia, pèrdua del suport i absoluta pèrdua de consistència, taques i decoloració per humitat i fongs.

Davant aquest escenari, la pregunta

Examinant amb el microscopi l'estat de les tintes

era: es poden salvar? He de confessar que sabia que no solament es podia intervenir, sinó que s'havia d'intervenir amb urgència i que eren recuperables; però certament era difícil predir en quin grau es produiria aquesta recuperació. Seria possible rehabilitar aquells fragments purulents i desintegrats del paper o només se'n salvarien les zones una mica més consistents?; en quina mesura hauríem de consolidar el paper?; perdria per aquesta causa la seva textura original? Una infinitat de preguntes que s'acumulaven mentre observava intensament aquells pacients en estat crític.

Pocs dies després que mossèn David deixés els llibres a les nostres mans, José Maria Balagué el nostre incondicional fotògraf, va venir per posar en imatges les paraules que s'havien quedat mudes. L'objectiu de les seves càmeres va captar les primeres imatges. La magnitud d'aquest projecte de restauració necessitava despertar la complicitat ciutadana, capaç de crear una sensibilitat solidària que n'afrontés les despeses econòmiques de la restauració.

Es va produir el primer miracle: es van cobrir els 19.000 euros de la primera fase de restauració. A mi, el resultat d'aquest micromecenatge popular no deixa d'impactar-me i de

motivar-me. La identitat de qualsevol poble rau en la seva història, una història que en aquest cas és construïda i recuperada pels mateixos actors: homes i dones capaços de salvar el batec de la seva història.

El segon gran miracle, perquè hi ha un segon miracle, fou la restauració d'aquests llibres. No és que vulgui lloar el nostre treball, però sincerament mai no vaig arribar a sospitar que el paper respongués tan bé com ha respost, que recobrés la seva estructura interna i la seva textura, fins i tot el seu carteig, aquella sonoritat característica quan batem un full a l'aire amb un ràpid moviment del nostre canell.

Què vam fer? En què va consistir i estan consistint les tasques de restauració?

Després d'obrir l'expedient, prendre les primeres fotografies, fer un inicial primer diagnòstic i marcar l'itinerari de la seva restauració, vam posar individualment cada llibre en unes bosses a les quals les férem el buit. El mètode, cent per cent ecològic, produeix l'anòxia i la inanició dels microorganismes aerobis per manca d'oxigen.

Després d'un parell de mesos, vam treure el primer llibre de la seva bossa i vam començar a desmuntar-lo. Era una de les operacions més delicades

i difícils, perquè els fulls estan enganxats entre ells formant una massa polsegosa que, en torcar-la, es desintegra. La clau rau a ser capaços, en el moment de separar els fulls, de posar entre ells làmines d'un material fi, transparent i consistent que faci de suport del full que movem. Quan anem separant els fulls, els paginem i construïm gràficament un esquema de com s'estructuren els quadernets en la formació del llibre. Posteriorment eliminem la pols i la brutícia superficial amb brotxes molt fines; en les zones més consistents ho fem amb aspiradors amb filtres HEPA.

Analitzem l'estabilitat de les tintes en els medis on sotmetem el paper i mesurem l'acidesa del paper amb un pH-metre de membrana plana. L'acidesa és un dels factors interns del paper que produeix la degradació de la cel·lulosa.

Si l'excés d'aigua combinada amb unes condicions mediambientals extremes havia provocat la proliferació de fongs i de bacteris destructors del paper, l'aigua serà l'element necessari i més important que permeti la recuperació d'aquests fulls.

Els fulls separats i nets es van col·locar damunt un teixit de polièster no teixit, entrellaçat a l'atzar i lliure d'àcid (remay), que permet introduir el paper en l'aigua sense que es trenqui. Per mitjà dels banys aquosos eliminem l'acidesa soluble en l'aigua, a la vegada que la mateixa aigua fa de consolidant de l'estructura interna del paper, en afavorir les unions intermoleculares de la cel·lulosa amb la creació de nous ponts d'hidrogen.

L'acció següent és la reintegració del paper, és a dir, posar paper nou on està perdut el paper original. Basant-nos en les anàlisis del paper dels fulls del llibre, elaborem una pasta amb lli, cànem i cotó, a la qual li donem una tonalitat que harmonitzi amb el color del paper original. El mètode de reconstrucció dels fulls es basa en els principis més primitius de

fabricació d'aquest tipus: una gran tina, dins la qual hi ha en suspensió aquosa les fibres, i un sedàs rectangular formador del plec de paper. Per a això disposem d'una màquina, la reintegradora mecànica, que té una mena de safata amb una base de reixeta metàl·lica sobre la qual col·loquem humit el full de paper que està damunt el remay. Deixem que una altra reixeta caigui sobre el full impedit la seva mobilitat i fem entrar aigua fins a cobrir-la. El càlcul de la polpa el fem d'acord a l'espessor —en micres— i dels mil·límetres quadrats que manquen del paper. Succionem l'aigua i surt per les zones on manca paper. El full es passa amb el remay a uns assecants. Quan el paper és sec, es procedeix a consolidar-lo. Si el full té prou consistència, s'hi passa una brotxa japonesa amb gelatina; en cas que estigui molt afectada l'estructura cel·lulòsica, s'hi adhereix

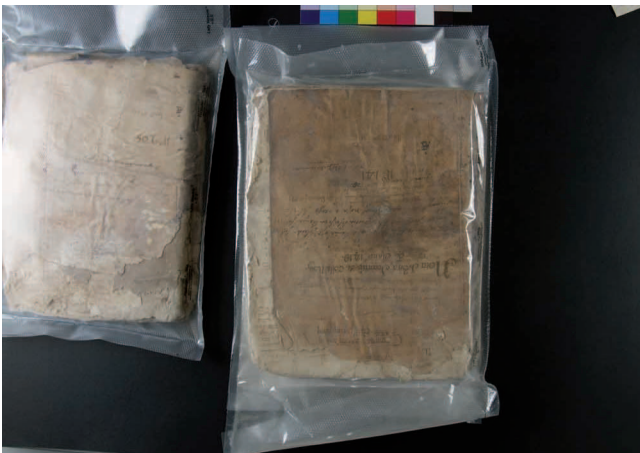
una làmina de tissú molt fina. Novament s'ha de procedir a l'assecat del paper entre draps i assecants. Quan els fulls són secs s'ordena el llibre i es retalla la polpa excendent dels cantons; es munta el llibre i es posa sota pes, a punt de ser cosit.

Depenent de la consistència del paper, a l'inici del procés o abans de muntar el llibre, estudiem les marques d'aigua del paper, identificadores de la seva procedència. Aquestes dades, unes cent de cada full estudiat, les anem introduint en la nostra base de dades que forma part de la plataforma internacional Bernstein, The Memory of Paper.

Les cobertes de pergami de l'enquadernació original es restauren i es reutilitzen. Però també passa sovint que aquestes cobertes siguin

documents de pergami reaprofitat, l'equivalent al nostre reciclatge. En aquests casos aquest document de pergami l'entreguem en una carpeta de conservació i posem unes cobertes noves de pergami. En enquadrar intentem reconstruir els sistemes constructius originals: el mateix tipus de cosit, de reforç, de fils, etc. Enquadernacions que són testimonis valuosos per a la pròpia història de l'enquadernació.

Els llibres es posen en unes capsas de cartó neutre fetes a mida, preàmbul abans d'iniciar el seu retorn a Sant Joan de les Abadesses. Un recorregut de recuperació en el qual tan vivificadora com ha estat l'aigua per al paper ho ha estat la sensibilitat solidària dels qui, entossudits amb què la destrucció no esborri els fragments de la nostra història amagada en els nostres arxius, ho han fet possible.

Esterilització

Desmuntatge

Anàlisi de l'acidesa del paper

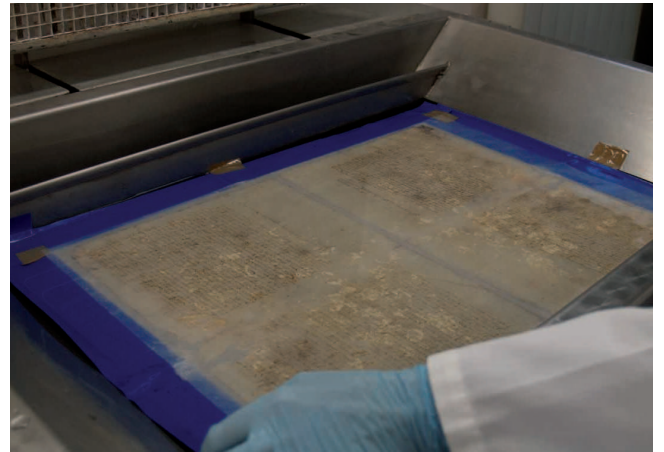

Polpa

Rentat de les fulles de paper entre "remays"

Fulles reintegrades mecànicament

Consolidació del paper amb gelatina

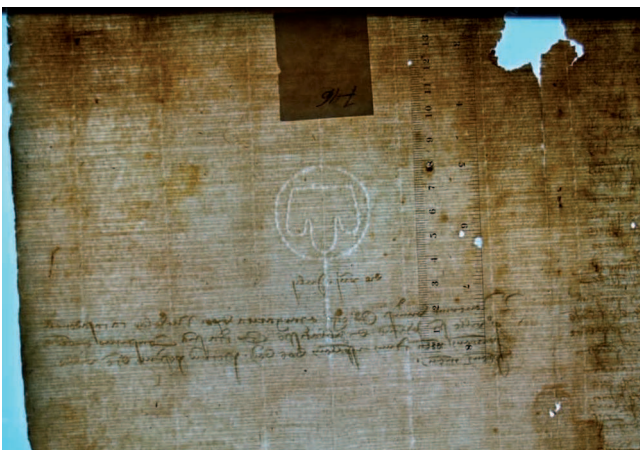
Taller cantos

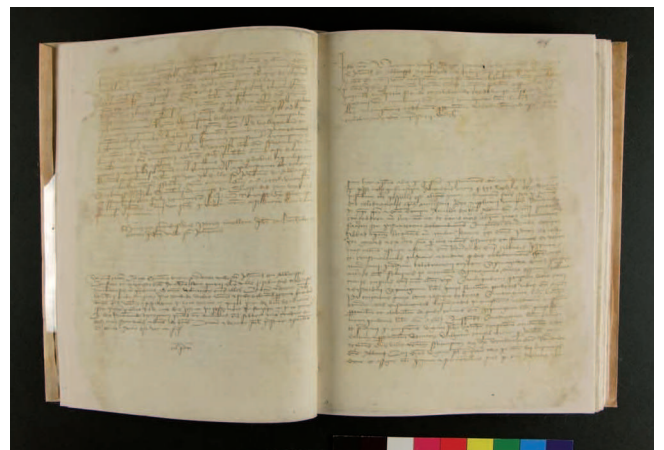
Enquadrernació del llibre restaurat

Netejant les cobertes originals del pergami, que són fetes d'un document "reciclat"

Filigranes

Llibre restaurat

Club Ciclista Bike Abadesses

Bicicleta, muntanya, carretera, ascensos i descensos. Una combinació perfecta que va motivar un grup de santjoanins a fundar una nova entitat a la vila: el Club Ciclista Bike Abadesses. La idea va sorgir entre uns quants aficionats a tot tipus de modalitats del ciclisme, que van voler fundar el club per poder practicar i augmentar la presència d'aquest esport a Sant Joan i també a la comarca. Bike Abadesses també vol posar en valor el nostre entorn natural i potenciar el turisme gota a gota, un turisme esportiu que mou poca gent però de manera continuada.

Tot i que han iniciat la seva activitat aquest 2016, actualment ja compten amb uns 40 socis i sòcies, una xifra que va augmentant mica en mica. L'objectiu principal, a banda de trobar-se per anar en bicicleta, és organitzar diferents proves durant l'any. La idea és anar pas a pas, incloent al calendari activitats que puguin assumir i consolidar-les any rere any. També volen adaptar-se a tot tipus de nivells i que qualsevol persona que tingui ganes d'anar en bicicleta pugui afegir-se a les seves sortides.

L'entitat es va estrenar el passat 6 de març amb l'organització de la Supercrono BTT Cavallera, una prova de 21 quilòmetres amb la particularitat que es van fer dues cronometrades diferents, una de pujada i l'altra de baixada. Hi van participar una trentena de persones.

Un dels reptes que té el club aquest any, molt engrescador però alhora costós, és acollir una de les proves del Campionat de Catalunya

d'Enduro, que serà el 25 de setembre. Es tracta de la prova més important d'aquesta especialitat a Catalunya i que també serà puntuable per la Copa Catalunya. Podeu trobar tota l'actualitat de l'entitat al seu web (www.bikeabadesses.com) i també a través de Facebook.

DRACS N'ROSES

Sant Joan és un poble viu. Afirmo categòricament. Si bé és cert que aquesta mateixa revista col·laborativa n'és una clara mostra, la joia de la corona de la vitalitat santjoanina com a poble recau en el munt d'entitats que acull, que fan de la vila un reducte de fires, exposicions i innumerables iniciatives que ens situen habitualment en el centre cultural o esportiu de la nostra zona o de Catalunya.

Per dir-ne només unes quantes, tenim entitats com l'Agrupació sardanista, els Amics del Cava de Sant Joan, l'Associació Catòlica de Pares de Família, l'Associació de Dones i la d'Homes, la Peña de l'Osasuna, el Moto Club Abadesses... si bé, volent fer notar la diversitat, potser no he posat totes les entitats que tenen una tradició més llarga o les que tenen més socis. És cert que a la majoria d'entitats hi col·laboren joves, però també ho és que l'especialitat dels joves de Sant Joan és organitzar festes, tenint com a referents el JAS, la Barra Jove i la mateixa Comissió de Festes.

Doncs bé, sembla que de cara al futur i a partir d'aquest 2016, Sant Joan

encara té més festa. I és que acaba de néixer Dracs N' Roses, una entitat que ja ha demostrat que posar noms no ho sé, però fer festes, sí que en sap. Amb membres i exmembres del JAS -i sempre sota el seu paraigües- aquest nou organisme neix sense ànim de lucre per a abastir un buit de festa a Sant Joan que es produïa per Sant Jordi, una data, que tot i ser tan assenyalada, fins ara no acollia masses més activitats més enllà de les parades de llibres i roses.

L'entitat ja es va estrenar doncs, fa unes setmanes. Aprofitant que enguany la diada queia en dissabte, van organitzar una jornada sencera amb activitats per a tots els públics, des del matí fins ben entrada la matinada, que van fer del dia una festa per potenciar la cultura, reivindicant que és possible celebrar un Sant Jordi ple d'activitats sense exiliar-se a la ciutat.

Entre el cartell de la jornada, hi va destacar una fira de roses i llibres durant tot el dia a la plaça Major (lloc on es va haver de traslladar per la pluja que va caure al migdia) i, al mateix lloc, signatura de llibres per part d'autors locals, un taller de Sant Jordi per a la mainada i, a la tarda, concert amb Ramastons i Tremendu. A continuació, al vespre, ruta poètica pels carrers de Sant Joan que va dur a una quarantena de persones a diferents punts de la vila, on diferents santjoanins hi van llegir un poema. Finalment, un cop entrada la nit, al punt final de la ruta, el pavelló municipal, hi va tenir lloc el colofó final amb els concerts amb Cybee, The Jukebox i DJ's populars amb un gran èxit d'entrada. Per ara, doncs, l'entitat Dracs N' Roses es proposa únicament organitzar aquesta jornada per Sant Jordi, amb desconexió, fins i tot, de si es repetirà els pròxims anys, tot i que amb el bon sabor de boca donat per aquesta primera edició, tot apunta a que la segona edició serà real.

Una parada de llibres, sota les voltes de la pl. Major

Adrià Roca, signant la seva primera novel·la

Concert de Ramastons

Cybee al concert del pavelló

Nani Racing

Suspensions personalitzades

En Manel Salinas porta tota una vida dedicada al món del motor: ja fa gairebé 30 anys que està vinculat al món de les dues rodes. Es va iniciar com a mecànic d'equip de motocicletes, tant d'enduro com de velocitat. Ell era un dels responsables de la posada a punt de les motos per tal que els pilots poguessin aconseguir els millors resultats en les curses. Va estar treballant per equips i pilots de renom internacional, com en l'equip d'Àngel Nieto, assistint a Carles Cardús, entre altres.

Una de les seves principals ocupacions va ser la d'assistir a pilots en una de les curses més conegudes i dures del món: el Dakar. Va participar fins a en 16 edicions d'aquesta prova (des del 1988 fins l'any 2005), assistint i ajudant Nani Roma a aconseguir tots els seus èxits.

El treball dels mecànics en aquest tipus de prova és especialment important per tal que el pilot tingui la moto a punt cada dia per poder

disputar l'etapa. Els treballs del mecànic es fa a l'ombra dels pilots. Quan el pilot acaba la cursa, comença la dura feina dels mecànics, treballant intensament i sota la pressió de tenir la motocicleta a punt per l'endemà. En Manel assegura que "a més de ser el seu mecànic, has de ser el seu psicòleg, company, amic... Si no hi ha una col·laboració molt estreta entre el pilot i el mecànic, no es poden aconseguir títols".

Recorda amb certa satisfacció l'edició del Dakar de l'any 2004: "com cada nit, havíem repassat les motos i semblava que tot estava a punt per l'endemà. Però jo estava intranquil i em voltava pel cap que alguna cosa no anava bé. Ben entrada la nit, vaig tornar a desmuntar la roda del darrera i vaig veure que faltava una peça!!! Sense aquesta peça, en Nani s'hauria quedat penjat a meitat de l'etapa i no hauria pogut aconseguir el títol. En Nani no va conèixer aquesta anècdota fins el viatge de tornada a l'avió...".

També en època que no hi ha curses, cal un treball intens de preparació i modificació de les motos per tal d'aconseguir un òptim rendiment de la moto i del pilot. A diferència de les motos de circuit, com és el cas de les Motos GP, en el món dels "raids" no existeix un grup de mecànics. Cada pilot disposa d'un sol mecànic que ha de dominar tots els aspectes de la moto.

Canvi radical de vida: la creació de la seva pròpia empresa

L'any 2005, en Manel fa un canvi radical a la seva vida. Cansat de tants viatges arreu del món (viatjava més de la meitat de l'any per molts països: Marroc, Egipte, França, Xina...), decideix crear la seva pròpia empresa. Amb en Nani Roma com a soci, creen a Sant Joan l'empresa NANI RACING SUSPENSIONS, especialitzada en el món de les suspensions. Ja feia cinc anys que s'havia traslladat amb la seva família a viure a Sant Joan de les Abadesses i era una bona ocasió per buscar una major estabilitat. Un parell d'anys més tard, es va incorporar a l'empresa la seva dona, l'Imma, que és la responsable de les tasques comercials i dels enviaments de les peces als clients.

En Manel Salinas és un especialista en la personalització de les suspensions

L'Imma s'ocupa de les tasques administratives de l'empresa

L'empresa té dues activitats diferenciades:

- La distribució de productes: en destaca la distribució exclusiva pel territori espanyol de la marca holandesa REIGER, de gran prestigi internacional. La distribució d'aquesta marca els ajuda a donar-se a conèixer entre els seus clients i poder oferir altres productes complementaris. Els seus clients poden ser tant botigues especialitzades com la venda directa al pilot o al seu equip.

- La reparació i modificació de les suspensions per millorar-ne el seu rendiment, ja sigui la part davantera (forquilla) com la part posterior (amortidor).

En Manel és conegut pel seu gran coneixement en el món de les suspensions. Clients d'arreu sol·liciten els seus serveis per a millorar el rendiment de les seves moto. Prepara tant suspensions per pilots professionals, com per pilots amateurs que gaudeixen de la motocicleta a estones lliures. En Manel assegura que els pilots professionals li donen prestigi i fan que el coneguin altres pilots, però el motorista amateur és el client més agraït i el que li proporciona més estabilitat. "És un món on funciona molt el boca-orella. Si un client està satisfet del teu treball, ho comenta als seus companys i fa que t'enviïn les seves suspensions per tal de

millorar-ne el seu rendiment". També fa el reglatge de suspensions per a bicicletes.

Quan parles amb en Manel, t'adones ràpidament que és un apassionat de la seva feina, tant per la manera de parlar del món de les motos com la cura que té a l'hora de manipular les suspensions. Al seu taller de Sant Joan de les Abadesses, manipula les suspensions i el recanvis i, si cal, també es fa les seves pròpies peces. "Cal conèixer bé el pilot per poder fer un bon reglatge de les suspensions. Cada pilot és diferent i s'ha de saber què busca per tal de preparar-li la suspensió d'una manera o d'una altra. El motorista amateur busca més el confort i que la suspensió l'ajudi a una conducció més còmode. El pilot professional,

en canvi, busca més la seguretat en la conducció".

Actualment, també es dedica a fer l'assistència a curses pel pilot de Husqvarna Francesc Cucharrera, sis vegades campió d'Espanya en el Campionat de Supermotards.

Perquè venir a viure a Sant Joan?

La parella d'en Manel, l'Imma, assegura amb rotunditat "Sant Joan ens va enamorar: estàvem vivint a L'Ametlla del Vallès i buscàvem un poble tranquil i que ens agradés. Després de visitar diversos pobles del Nord d'Osona i del Ripollès, trobar Sant Joan va ser determinant. Bàsicament, volíem una millora en la nostra qualitat de vida i aquí l'hem trobada". Quan van arribar a Sant Joan, amb els nens ja escolaritzats, varen trobar un bon ambient i un poble que els va acollir estupendament.

Quines avantatges té tenir una empresa a Sant Joan de les Abadesses?

En Manel assegura que, en el seu cas, tenir una empresa a Sant Joan de les Abadesses no és un handicap. Un dels avantatges ha estat un estalvi de costos en la seva activitat. De totes maneres, veu difícil que es puguin establir empreses que necessitin estar a prop del clients. Creu, però, que les noves tecnologies fan que la distància ja no sigui un impediment i que establir-se lluny de les grans ciutats, pot ser beneficiós per a les empreses.

Al taller, es fa el reglatge i posada a punt de les suspensions

Ramon Cotrina

Una mirada d'infant al Sant Joan de les Abadesses d'abans

"Jo sóc un defensor de la llengua, un militant de la llengua, més que no pas un escriptor. He fet milers de classes de català i m'he dedicat a observar l'evolució de la meua llengua per ajudar-la en uns temps molts difícils". D'aquesta manera defineix l'obra l'escriptor i traductor Ramon Cotrina, que als seus 83 anys, acaba de publicar "Retaule de pols i altres narracions". Defineix Sant Joan de les Abadesses, la seva població natal, com "el nucli ripollès més sensible al fet literari".

Aquest llibre, per què?

Perquè m'hi han empès alguns dels meus millors amics com Joan Orriols, Jordi Canellas o Ricard Torrents, que n'ha escrit el pròleg. Com que tots els membres del Grup de Vic havien publicat material literari i jo era l'únic que faltava, m'ho han argumentat per aquí. I m'he deixat portar per ells i el seu impuls.

Quin és el contingut del llibre?

Es tracta d'una sèrie d'experiències escrites als anys setanta i que fan referència als meus anys d'infantesa i adolescència, ampliats amb un recull d'escrits de records de Sant Joan de les Abadesses que vaig escriure per alguns programes de festa major dels anys noranta.

Si ja estaven escrits aquests treballs dels anys setanta, per què no els havia publicat?

Cal tenir present que en aquells temps jo no els vaig escriure amb cap afany de publicar. L'arrel del fet ja era aquesta. El que passa és que en aquells anys tenia necessitat de fer alguna cosa, de preservar allò que quedava enrere. Vaig escriure per concórrer a un premi literari, que vaig guanyar i em va proporcionar uns diners que em van anar molt bé, perquè just acabava de deixar el sacerdocí.

I què s'hi explica: vides anònimes de cada dia?

És un retaule de gent del poble, uns apunts molt petits i particulars. M'hauria agradat fer-ho més bé. I pensava que podia fer-ho més bé. No em considero un escriptor. He fet de propagandista de la llengua catalana, donant classes, formant persones, al servei de la parla i del país. D'escriure, n'hi havia molts altres que ho feien de forma excel·lent. Així, per què fer-ho jo?

Com és la seva relació amb la llengua?

Quan dic la meua llengua, em refereixo tant al català com l'ús concret que en faig jo com a persona, i per això és la meua llengua en aquest doble sentit. La meua relació amb la llengua és un exercici d'anhel constant de perfeccionisme lingüístic, fet sempre amb els peus a terra en un lloc concret, que és el català que es parlava o es parla a Sant Joan de les Abadesses.

Com ha evolucionat, doncs, aquesta vostra llengua?

Es va deixar influir molt pel català de la plana de Vic, on em vaig traslladar per estudiar al Seminari de Vic. I pel contacte que, degut a la meua tasca sacerdotal d'uns anys, em va obrir a molta relació amb el conjunt de les terres del Bisbat de Vic, que s'estén cap a Ponent per bona part del centre de Catalunya. He perdut aquesta pronunciació de la "o" fosca i tancada, tan típica del Ripollès. També hi havia el ieisme, allò de la palla que pronuncies "paia". També he millorat les conjugacions de verbs i he superat aquestes formes pirinenques de conjuguar de forma defectuosa algunes formes verbals, afegint-hi lletres pel mig que no hi han de ser. En canvi, el català de Barcelona, on visc des de fa uns anys, crec que no m'ha influït ben gens.

Qui són els protagonistes del llibre?

Gent del poble, gent de cada dia de la vida de Sant Joan de les Abadesses: un agutzil, una botiguera, uns passavolants, gent de les mines i del seu entorn. Amb relats ben originals i escruixidors en algun cas.

Voleu dir, així, que hi ha ficció incrustada?

No, gens. Tots els relats són reals. Aquesta és la meua voluntat. Si hi hagués ficció podria ser degut a que algú cregui que he exagerat els perfils d'algunes de les històries. Però res de ficció creada. També pot passar que amb el temps idealitzes les persones i les coses i se't queda la visió d'aquell infant que era jo.

Entrevista de Miquel Macià, publicada al grup NacióDigital

Acte de presentació del llibre de Cotrina a Sant Joan

A Sant Joan s'han trobat 42 classes d'orquídiess

Pensem en una orquídia com una flor embolcallada amb cel·lofana, amb una llaçada i l'etiqueta de "desitjo que t'agradi". Per això potser us sorprendrà si us diem que podeu veure orquídiess pujant a Sant Antoni o caminant fins a la font dels Vermells, igual d'espectaculars que les d'una floristeria, però força més petites. De la mateixa manera pot semblar sorprenent que un grup de gent de la comarca, i entre ells uns quants santjoanins, s'hagin passat tres anys buscant, fotografiant, situant i classificant orquídiess autòctones per tal d'elaborar una guia d'Orquídiess del Ripollès, que sortirà a la venda en aquestes dates. Avui compartim amb el grup un moment molt especial: veurem per primera vegada la prova d'impressió que l'editorial ens ha fet arribar.

És diumenge i ens reunim a casa d'en Marc Cargol que, a més de ser un dels membres més actius del grup, ha fet amb molta paciència i rigor el disseny i maquetació del llibre. Des de divendres que tenia la prova del

llibre a casa seva, però no li ha tret l'embolcall esperant que hi fos la resta del grup. Ell i la Mª Àngels Cuartielles ho deixen clar: "És una cosa que hem fet junts i l'hem de gaudir junts".

Després de nosaltres, que també vàrem participar aportant dades, sobretot el primer any, la primera a arribar és la Rut Puigdemunt. La Rut ha col·laborat en la redacció d'alguns capítols i l'hi preocupa que no passi per alt cap error ni cap falta, i per això vol tornar a veure alguns textos: "Ara encara hi seríem a temps a corregir-los".

Poc després arriba en Joan Colomer i la Fina Castany, caminadors incansables i que emfatitzen que no solament anaven a buscar orquídiess els caps de setmana, sinó "també algun dia després de treballar encara que fos poca estona". La Fina explica: "A vegades a l'hivern semblava que hi perdia una mica l'interès, però en arribar la primavera comences a trobar les primeres orquídiess i ja

tornes a estar motivada". De fet, mentre esperem comenten que estem a mig març i ja n'han trobat alguna. En Joan Colomer remarca que independentment de l'estudi i el llibre, el sol fet de trobar-les i poder-ne gaudir ja val la pena: "No solament les orquídiess, sinó totes les flors que pots trobar a la muntanya. I ara, gràcies a la macrofotografia, hem pogut veure detalls i matisos que difícilment haguéssim pogut gaudir. A més, no s'ha arrencat cap flor!"

Finalment arriba en Joan Corominas, un dels membres que també ha fet molts quilòmetres per aportar dades a l'estudi. Sovint rep les bromes dels seus companys que li diuen que pel fet de tenir un tot terreny molts d'aquests quilòmetres els ha fet en cotxe. En Joan respon: "És veritat que el tot terreny m'ha permès anar a molts més llocs aprofitant les pistes que amb altres vehicles no eren accessibles, però moltes orquídiess es troben a les vores dels camins i les pistes. No cal ficar-se en llocs

Part del grup veient el llibre per primera vegada

Neotinea ustulata subsp. *ustulata*

difícil per trobar-ne! Tot i així, Déu n'hi do el que he caminat!". El grup accepta que moltes orquídiades troben a les vores de camins, pistes i llocs oberts i ho atribueixen al fet que és on hi ha més llum. Tot i això afirmen haver-ne trobat en els llocs més diversos.

Després de recordar que el grup està format per més gent però que no han pogut venir avui, es procedeix a treure el llibre del seu embolcall. L'emoció es fa patent a les cares. El primer cop d'ull és per les fotos, segurament la part més compromesa de l'edició. Seran clares? Seran fosques? El somriure dels rostres fa pensar que tot va bé, el llibre és preciós, fa molta patxoca. És la recompensa de tres anys de treball de camp i dos més de processar la informació recollida. És una molt bona guia, tant per estudiosos com per gent que només vol tenir una mica més d'informació del seu entorn. Unes fotografies molt ben reeixides i una petita ressenya de cada espècie el fan "una de les millors guies d'orquídiades" que han tingut a les mans els membres del grup.

És ara quan arriba el moment més emotiu de l'acte. Hi ha presències que desafien les lleis de la física i es fan patents en una altra dimensió difícil d'explicar, però que la seva evidència les fa innegables. És el cas d'en Josep Hernández (en Pep) que

Dactylorhiza fuchsii

ha estat present entre nosaltres tot el matí. "Ell, junt amb en Joan Canals, varen ser els inspiradors d'aquest grup. De les seves converses en va néixer la idea de crear un grup de gent per fer aquest estudi", ens diuen els presents a l'acte, que afegeixen: "Gent que els va unir la seva estima per la natura i la fotografia, elements essencials per tirar endavant aquest projecte".

L'interès per buscar orquídiades al Ripollès no és nou. L'any 1983 en Joan Canals i en Ferran González-Prat, dos dels capdavanters del grup actual, ja formaren part d'un grup de recerca a la comarca. També, l'any 2002 el Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès va publicar l'estudi "Distribució i diversitat de les orquídiades al Ripollès" en el seu anuari, en el que també hi figura en Ferran González-Prat. En aquest estudi hi consta que s'han trobat 43 espècies, dada que ha quedat superada per l'actual guia, en la que n'hi figuren 60. D'aquestes, 42 es poden trobar al municipi de Sant Joan de les Abadesses. Algunes són molt fàcil de veure, però d'altres són molt menys abundants. Com a curiositat afegirem que en tot el món hi ha catalogades entre 22 i 25 mil espècies. D'aquestes, 800 poden trobar-se a Europa i entre 84 i 89 a Catalunya.

Per fer aquest treball, el territori es va dividir en quadrants de 5 per 5

Ophrys apifera

quilòmetres. El primer any tothom anava al lloc on li feia gràcia. El segon i tercer any ja es va anar a omplir buits, això vol dir, buscar en els llocs on no hi havia anat ningú i en especial en aquell on se sospitava que si podia trobar alguna espècie d'interès.

Quan algú trobava una orquídiada en marcava la situació amb el GPS, anotava el tipus d'entorn (prat, camí, pineda, fageda, etc.) i comptava el nombre de peus (plantes) que hi havia de la mateixa espècie. Si podia, també la identificava o bé, en cas contrari, li feia una foto i els més entesos del grup li posaven nom i cognom, cosa que a vegades no era fàcil. Finalment calia entrar la troballa a la base de dades del grup a Internet, junt amb el codi de buscador de cadascú (que consistia en les inicials del seu nom) i la data. "Era molt apassionant trobar-ne moltes i variades, però després, haver d'entrar totes les "citacions" a la base de dades es feia una mica llarg", comenta algú. Cal tenir en compte que les orquídiades són una de les plantes més evolucionades i que la seva moral permissiva no els impedeix aparellar-se amb orquídiades d'altres espècies, fet que crea molts conflictes a l'hora d'identificar-les. Per exemple, algú es pensava haver trobat una nova espècie, fins i tot ja havia pensat el nom, i es va haver de conformar amb una hibridació.

Anacamptis pyramidalis

Qui sí que va trobar una espècie interessant va ser en Pere Masdeu, que va identificar una roseta basal (les primeres fulles de la planta) que mai s'havia trobat a la comarca i que segons la bibliografia especialitzada, no era normal que sortís en aquell lloc. Per això i per poder-ne fer el seguiment l'hi va posar una mena de gàbia de protecció perquè cap animal o cap despistat la pogués malmetre. Tant per la novetat de la planta com pel muntatge d'en Pere, el lloc es va convertir en motiu de pelegrinatge de tots els membres del grup, ja que cap d'ells s'ho va voler perdre. En Pere, periòdicament, l'anava a regar, cosa que sabem han fet més membres del grup en èpoques de secada i per espècies delicades.

Tres anys de recerca donen per a moltes anècdotes: assolellades, mullenades, llargues discussions -lupes en mà- per tal de discernir si era una bifolia o una clorantha; o quan en Joan Corominas amb el seu tot terreny, ens va haver de "rescatar" d'una carretera no apte per a turismes en una sortida als estanys de Can Roca de Pardines. Mai m'havia mullat tant com el dia que amb els tres Joans i en Pep buscàvem la "sabateta" (cypripedium Calceolus, espècie protegida de la qual s'han trobat molt pocs exemplars) a la serra de Tubau. "Havia plogut tota la nit i el terreny estava xop, queia aigua de totes les

Dactylorhiza majalis

mates, de tots els arbres, tot anava d'aigua i total per al final no trobar-la!", comenta la Fina. Perquè aquí no s'hi val allò de "ja hi aniré un altre dia". Totes tenen els seus dies breus de floració i se'n va fent un seguiment. Cal anar-hi més d'una vegada per tal de trobar-les en el punt òptim. Hi ha espècies molt abundants, però d'altres costen molt de veure. Una, concretament, feia 26 anys que no havia estat localitzada. Ja que algunes no surten cada any, una temporada pot estar-ne ple i al següent no haver-n'hi ni una, això és un dels motius que fa aquesta tasca tan apassionant.

Passió que no s'acaba amb el llibre. Es continuaran buscant orquídiades i s'actualitzaran les dades. És un camp en constant evolució i la gent que els agrada no ho poden deixar fàcilment. Buscaran orquídiades allà on vagin. "Ens han passat unes localitzacions a l'Empordà d'una orquídiada que aquí no es troba i l'hem d'anar a veure", és un dels últims comentaris dels reunits.

Finalment cal agrair a la gent de l'associació CEA Alt Ter que sempre hagin cedit l'espai del Molí Petit per fer-hi reunions i a la Institució Catalana d'Història Natural, que ens ha donat suport des del principi.

Sortida de grup, amb en Josep Hernández i Joan Canals a primer terme

Un segle amb els castanyers del passeig

Aviat farà cent anys que els castanyers del passeig del comte Guifré ens fan companyia. Els arbres, quan fa molts anys que ocupen un mateix espai, creen una forta vinculació amb la comunitat amb la qual conviuen: formen part del paisatge quotidià i, com a éssers vius, acaben essent també apreciats pels vilatans. No és estrany, doncs, que sigui habitual llegir notícies de protestes quan cal fer tales d'arbrat antic per canvis urbanístics o per altres motius. També cada cop és més freqüent la protecció patrimonial d'aquests elements, i de fet, els castanyers del passeig també estan protegits pel catàleg de béns del Pla General d'Ordenació Urbana de la vila.

Abans, al passeig, hi havia plantades, des de més o menys el 1875, tres fileres d'acícies, que li donaven un altre aire. Com va ser que es

plantessin els actuals castanyers, el 1916? Joan Ferrer fou qui en donà a conèixer la causa en el seu estudi sobre els 75 anys de la inauguració del Pont Nou.

El traçat de la travessia urbana de la carretera provocada per la construcció del Pont Nou fou objecte de moltes reclamacions i polèmiques. El 1916, quan l'inici de les obres de la travessia urbana era imminent, hi hagué un moviment per tal d'evitar l'enderroc d'una casa del carrer de Sant Pol afectada pel pas de la carretera, intentant-se per part d'alguns veïns i de l'Ajuntament un canvi de projecte de darrera hora, de manera que la carretera no girés pel carrer Comella sinó que continués recta pel Passeig del comte Guifré, al final del qual, davant del monestir, giraria per a continuar i encreuar-se amb la carretera d'Olot. Un canvi que sens dubte hagués canviat la configuració actual de la vila.

Abans dels castanyers, hi havia plantades des de 1875 tres fileres d'acícies, que li donaven aquest aspecte. Foto: Col·lecció Ramon Massós – Fons l'Abans

Aquest canvi precipitat quan les obres estaven a punt de començar no fou acceptat pel Ministeri de Foment, però l'Ajuntament ja s'havia avançat i en la sessió del 15 d'octubre, havia aprovat la tala de les acícies: totes les de l'actual avinguda del Comte Guifré -llavors Rambla de la Muntanyeta- i la renglera central de les del passeig -llavors Rambla de l'Era Gran-, per on es pretenia que passés la nova carretera, tot i que la tala ja hauria tingut lloc uns dies abans, si hem de fer cas el dietari Blanxart: el dia 9 les de l'Avinguda i el dia 11 les del Passeig. Cal tenir en compte que era un moment de moltes obres que canviaven la fisonomia urbana de la vila: paral·lelament també s'estava treballant en l'obertura del carrer d'Olot, l'actual Pere Rovira. Tot això, com és lògic, va estar envoltat de les consegüents polèmiques polítiques.

El corresponsal de la publicació "Ripoll" explicava en l'edició del 21 d'octubre: "s'han tallat les acícies del Passeig de la Montanyeta i part del de l'Era Gran, en els quals existeix el propòsit de plantar-hi plàtanos per hermessejar-lo més, ja que en el mateix deu passar-hi la carretera del

pont nou, les obres del qual van avançant cada dia”.

No foren plàtans, al final, sinó castanyers d'Índia. El 19 de novembre l'Ajuntament aprova la compra d'una remesa d'arbres al jardiner de La Garriga Hipòlit Planas: 20 acàcies piramidals, 30 marronyers (com s'anomenen també els castanyers d'Índia), 36 acàcies boles, 20 til·lers, 20 moreres papereres, 100 pollancre, 3 moreres verdes i dos canyellers (cinamoms). El jardiner també regalava a l'Ajuntament 3 canyellers més i 3 moreres verdes. En una sessió posterior, i a proposta de l'enginyer de les obres de la travessia, es va acordar substituir la compra de les moreres papereres i dels til·lers per quaranta moreres verdes que s'havien de plantar al llarg de la travessia. El carregament d'arbres va arribar en un vagó del tren.

Pràcticament tots els castanyers -que es van comprar, per cert, al preu de 3 pessetes cadascun d'ells-, anaren destinats al Passeig. Estava clar que la maniobra de canvi de traçat de la carretera havia fracassat i es va decidir canviar les dues fileres d'acàcies que restaven pels nous castanyers.

En la sessió del ple de l'Ajuntament

del 12 de desembre de 1916 es va prendre l'acord de celebrar una Festa de l'Arbre per tal de plantar els nous arbres adquirits el dijous següent, és a dir, el dia 14, pagant un petit berenar als nens. Tot i això, també existeix una discrepància de dates amb les anotacions dels dietaris Blanxart, en què es consigna la data del 7 de desembre com la plantada al Passeig per part dels nens i en els dies següents la col·locació resta d'arbres a altres punts del municipi i la tala de la resta de les acàcies del Passeig. Tenint en compte la redacció literal de l'acta municipal, que és molt explícita, en aquest cas ens inclinem a donar per bona la data de la plantada que resulta d'aquesta, és a dir, el dia 14 de desembre.

Aquest acte merescué una petita crònica del corresponsal de “La Veü Comarcal”, que explicava que els arbres adquirits per l'Ajuntament foren plantats al Passeig, al carrer Pere Rovira i als voltants del cementiri. Es queixava, però, del fet que no s'hagués donat prou rellevància a l'acte:

“(…) encara que hi assistiren els mestres de les escoles municipals amb llurs deixebles, no se li donà el marcat aire de la Festa de l'Arbre, deixant de revestir-lo de la fastuositat i popularitat d'altres voltes”.

Malgrat la poca pompa que se li donés, aquest acte quedaria gravat a la memòria d'un dels seus joves participants: el pare Joan Baptista Bertran, que tenia només 5 anys. Ell fou encarregat de plantar un dels castanyers i ho plasmà en alguns escrits, com en el seu llibre “Del meu poble, encara”:

“Una mena d'arbres que jo m'estimo força són, aquests d'ara, els successors d'uns altres, entre malaltissos i moribunds, bon xic escanyolits, que encara vaig trobar de petit i que es poden veure tothora en descolorides fotografies d'aquella època. I dic que m'estimo, no sols per motius objectius de llur puixança i bellesa, sinó per un motiu personal, inevitablement sentimental: un d'ells, val a dir-ho sense pedanteria – no hi tinc cap mèrit, és clar- dels més valents i esponerosos, el primer del rengle que cau davant de la carnisseria Guillamet, el vaig plantar jo d'infant, en una simpàtica festa de l'arbre que no oblidaré mai”.

I uns anys abans ja li havia dedicat un dels seus magnífics poemes publicats al llibre “Hay un valle en mi infancia”, en el qual el poeta es retroba amb l'arbre, en tornar a Sant Joan molts anys després:

“Yo te agradezco, árbol, que enraizaras, que vivieras, crecieras, y que ahora, mañanita de abril, me recibieras después de tantos años –me conoces todo en flor de minúsculas pirámides -flor de lana morena- y te encendieras como un candelabro para darme, gentil, la bienvenida.”

El poeta fa referència a la floració primaveral dels castanyers, efímera, de flor blanca. No pas de tots, però: un dels castanyers, curiosament, treia una flor rosa. Era el quart arbre de la filera est, comptant des de l'encreuament amb el carrer del beat Miró i que fa ben pocs dies ha estat talat i substituït. No era pròpiament un castanyer com els altres. Era una pavia (*Aesculus x carnea*), una

En aquesta fotografia s'aprecia els castanyers acabats de plantar, la qual cosa ens fa pensar que no sigui de gaire més enllà de 1917. Foto: Arxiu Picola- Fons l'Abans.

hibridació artificial entre el castanyer d'Índia (*Aesculus hippocastanum*) i l'*Aesculus pavia*, un petit arbre provinent dels Estats Units. Aquests arbres híbrids, com es pot comprovar en el del Passeig, tenen menys envergadura que els castanyers d'Índia. No apareix a la llista dels arbres que va comprar l'Ajuntament, la qual cosa ens fa pensar en una confusió del proveïdor, atribuïble a la seva semblança, i més en tractar-se d'una compra d'arbres de viver molt joves.

L'abril de 1917 es va millorar el ferm del passeig i el juliol de 1925 es va acabar d'arranjar l'espai, posant una vorada al llarg del passeig i també al voltant dels arbres. Serien algunes de les remodelacions que tingut aquest espai al llarg del temps, que tot i així ha mantingut l'estructura creada el 1916 amb la plantació dels castanyers.

Els castanyers d'Índia fa cent anys que floreixen en panícules al Passeig per la primavera i deixen caure les seves castanyes bordes cap al setembre. Tot i que són exemplars que poden viure diversos centenars d'anys, el temps i algunes podes no massa adequades hi han fet estralls. Fa uns anys, dos dels arbres van morir per culpa de la potassa que s'hi va acumular als peus després d'una nevada. Hom va intentar replantar-hi castanyers que sobraven de la nova urbanització del Passeig de Jaume I, però l'operació no va ser reeixida i va ser necessari plantar-hi dos nous arbres joves. L'any passat també es va substituir un altre exemplar per un nou arbre i enguany, com ja hem dit, encara un altre. Els vint-i-dos arbres restants continuen essent aquells exemplars escanyolits plantats el 1916, i que enguany han estat objecte d'una esporgada una mica més expeditiva que d'altres que s'hi havien fet, amb l'objectiu que els puguem tenir amb nosaltres molts anys més, arrecerant-nos i fent-nos ombra durant l'estiu, cobricelant les sardanes, les terrasses dels cafès i tots els actes d'aquest lloc de pas tan viu que és el nostre passeig.

Imatge dels primers anys 20. Els castanyers començaven a créixer i ombrejar el Passeig.
Foto: Col·lecció Ramon Massós – Fons l'Abans

Aspecte hivernal dels arbres, abans que enguany fossin objecte d'una important tala per poder-los salvar. Foto: Lluís Miquel Rigau

El març de 2015 els nens de les escoles plantaren un nou castanyer, davant del Centre Catòlic, per substituir un dels que havien mort. Foto: Lluís Miquel Rigau

Tempus omnia revelat

"Amb el temps tot se sabrà"

Francesc Clarà, autor dels càlculs gnomònics del rellotge de sol de l'església de Sant Pol

Avui les coses canvien tan ràpidament i el ritme de la nostra vida és tan frenètic, que no sempre tenim temps per aturar-nos i mirar enrere per recordar els orígens de coses tan simples i humils com els rellotges de sol, ni de la importància que tenien ni com els utilitzaven els nostres avantpassats. Per mesurar el temps, l'home primitiu inventà el calendari i el rellotge, i aquests invents resultaren ser tan enginyosos que fins avui no hem trobat res millor per substituir-los.

Evidentment que els hem perfeccionat molt, però per mesurar el pas del temps, continuem fent servir el rellotge i el calendari. Si hem estat capaços de trepitjar la Lluna, posar satèl·lits en òrbita i enviar robots a Mart, és gràcies als coneixements que tenim de les lleis que regulen l'univers i, encara que costi de creure, aquest coneixement començà fa milers d'anys amb l'observació de l'ombra d'un pal plantat a terra, origen dels rellotges de sol, que són el primer instrument

científic inventat per l'home, i que sorprèn per la seva genialitat i simplicitat. Al neolític, quan l'home esdevingué sedentari i es dedicà a l'agricultura, era de summa importància escollir l'època més adequada de la sembra a fi d'obtenir bones collites. Això podia determinar-ho mesurant la llargada de l'ombra que, segons l'època de l'any, feia un pal plantat a terra o una pedra llarga posada dreta (un menhir).

El rellotge de sol més antic del que físicament se'n té constància es conserva al Museu Egipci de Berlín. És de l'època del Faraó Tutmosis III, ara fa 3500 anys. La Bíblia, en un passatge del profeta Isaïes escrit uns 750 anys a.C., ens explica que Jehovà va fer recular miraculosament l'ombra del rellotge de sol que hi havia al palau de Judà, a la ciutat d'Acac. Els sumeris i els grecs ja coneixien i utilitzaven rellotges de sol molt perfeccionats.

A l'edat mitjana, els monestirs regulaven els temps de pregària i treball de la jornada dels monjos amb uns rellotges de sol anomenats canònics o "de missa". Els àrabs,

grans astrònoms i matemàtics, transformaren en ciència l'art empíric de calcular els rellotges de sol. Els segles XVI i XVII van ser l'època daurada dels rellotges de sol. En els campanars de les esglésies i també en les façanes de moltes masies s'hi construïren rellotges de sol verticals, que es podien veure des de lluny.

Aquesta és la classe de rellotges de sol que han arribat fins als nostres dies i que encara que només marquin "hores de pagès" són un patrimoni històric, artístic i cultural que cal preservar perquè són el mut testimoni d'uns temps passats, no jutjarem si millors o pitjors, però segurament molt diferents del que a nosaltres ens ha tocat viure.

És per tot això que vull felicitar cordialment als promotors que han fet possible la col·locació d'un nou rellotge de sol al campanar de l'església de Sant Pol, en el mateix lloc on ja n'hi havia hagut un, segons el testimoni gràfic de fotografies antigues. Enhorabona.

A més del seu valor sentimental i decoratiu, un rellotge de sol com el vostre, és el perfecte rellotge ecològic perquè no contamina, no fa soroll i com que funciona amb energia solar, no cal donar-li corda ni canviar-li les piles. Només té una única pega: si està núvol no funciona!

Més informació a www.avipipu.es

Francesc Clarà enfilat a la grua el dia del muntatge

Instal·lació del rellotge al campanar de Sant Pol

Carrer Beat Miró i Sant Pol l'any 1952
Fotografia Gerard Klein

Un director d'un grup de comunicació privat, amb qui vaig haver de compartir l'estona que dura un cafè i una mica més, justificava cada estratègia de la seva empresa pel fet d'haver de defensar fins l'últim cèntim del seu benefici, perquè tots els seus treballadors cobressin la nòmina. Entre altres motius, l'afirmació volia fer-me sentir privilegiat pel fet de treballar en un mitjà públic.

Deixant de banda el cost que tenen els mitjans privats -tot i la seva naturalesa- per a les institucions, jo li vaig rebatre amb què la responsabilitat que té un mitjà públic no és més petita, pel fet que depenem dels nostres vilatans. Com a càlcul orientatiu, el cost que té l'emissora municipal per cada habitant seria de prop de quatre euros i mig l'any. Per aquest motiu, els santjoanins tenen tot el dret a analitzar la programació i les informacions que hi apareixen, i a senyalar-nos quan no estem fent la nostra funció. I és per aquest motiu -i perquè penso que cal que la gent sigui més conscient de la feina que es fa a l'emissora i del que ofereix-

que crec necessari escriure aquest article.

Actualment a La Veu hi ha més de 30 col·laboradors, entre els quals n'hi ha que fan programes musicals, n'hi ha que participen en seccions de programes i n'hi ha que tracten temes informatius. Entre tots, es generen entre 3 i 4 hores diàries de programació pròpia. Formem part de La Xarxa, una plataforma que agrupa mitjans locals -la majoria públics-, que ens ajuda a complementar la nostra producció amb informatius nacionals i programes d'entreteniment i divulgació, i que ens ajuda a reforçar els nostres mecanismes. La importància i la repercussió positiva que aquest projecte té per a l'emissora, farà que centrem part d'aquest article en explicar-ho.

L'aportació de La Xarxa

Gràcies a la relació amb La Xarxa, fem difusió de les notícies i actes que es fan al poble i a la comarca per totes les emissores adherides a aquesta entitat, fent partícip de la nostra realitat a gran part del territori

català. Ho fem a través de peces informatives fetes des de la nostra redacció però que s'emeten als informatius de La Xarxa, i també al programa La Tarda. En aquest espai (de dilluns a divendres, de 16 a 19h) hi participa un equip de la nostra emissora format per tres persones (Jordi Remolins al guió i conducció, Mònica Ortega a la producció, i Josep Montserrat al control tècnic) i que fan entre tres o quatre entrevistes setmanals i aporten continguts en directe des dels nostres estudis, conjuntament amb prop de 20 emissores, la majoria de les quals són de pobles i ciutats molt més grans que Sant Joan.

La difusió i dinamització de l'actualitat que fem en aquests espais és de gran valor però, a més, La Xarxa remunera aquesta tasca, fet que permet generar ingressos per a l'emissora i retribuir aquestes tasques que requereixen més regularitat, responsabilitat i compromís als col·laboradors que hi participen.

Sense dubte, però, l'ajuda més important que rebem de La Xarxa és per a la producció d'un programa

Retransmissió del partit que va suposar l'ascens a 1a Catalana del CE Abadessenc

propi amb contingut local i que ens va ser concedida l'any 2015 i també aquest 2016. La Veu va presentar-hi el projecte del Magazín, un programa contenidor d'una hora diària (de dilluns a divendres, d'11 a 12h), i en el que es fa entrevistes a aquelles persones, entitats o institucions que són notícia aquella setmana, i que també compta amb col·laboracions fixes setmanals de cuina (amb l'Aula d'Hostaleria del Ripollès), de consells (amb Margrith Brogger), d'agricultura ecològica (Àlex Vilardell), de noves teràpies (Angie Larrosa), de cinema (Gerard Fossas) i d'economia i empresa (Josep M. Rex). L'ajuda ha permès que un col·laborador, la Clemen Talvy, pugui dedicar dues hores al dia a fer la producció, gestionar els convidats, preparar entrevistes... cosa que ens permet ser els qui millor podem tractar informativament la majoria de temes que es generen al poble.

També ha permès donar l'oportunitat a estudiants de periodisme del poble a través de la remuneració de les notícies generades el cap de setmana, fet que els permet practicar i aprendre la professió mentre acaben els seus estudis. En aquest equip de joves periodistes hi ha la Judit Curós, en Guillem Planagumà i l'Ariadna Reche.

I, finalment, la mateixa ajuda ens ha permès construir una unitat mòbil que vàrem estrenar durant els 3 Dies Trial de Santigosa i que ens permetrà

fer més senzill emetre continguts a peu de carrer i acompanyar, així, les activitats del poble des de més a prop. Tot això, sense que hagi crescut el pressupost de l'emissora, i generant sinergies molt positives per la relació amb les entitats, i dinamitzant la comunicació a Sant Joan de les Abadesses.

La programació pròpia

A més dels programes informatius i de continguts que ja us hem explicat, la nostra oferta de graella és molt variada. Destaquem la **Tertúlia Esportiva**, on en Martí Palau i en Pere Sola fan un repàs a l'actualitat futbolística del cap de setmana explicant els resultats de l'Abadessenc i dels equips de la comarca; la selecció musical de **Dj Naski**, àlter ego de Jordi Remolins, El programa d'humor i actualitat **Consell de savis; Mixtures**, amb Gaspar Tarrida, un programa d'agitació musical que vol fomentar la curiositat per les músiques del món i redescobrir els clàssics de la música popular; **La nostra cançó** de Joan Guillaumet, que repassa la música catalana de tots els temps; **Carraca Rock**, on en Juli Salvadó repassa la història del Rock and Roll i us ajuda a conèixer la música d'aquest gènere que es cuina a tot el món i també treu la pols als vells vinils; **El Gall**, el programa de la Fundació MAP, presentat per David Font; i **Un 2 i contrapunt**, el programa de sardanes, amb Mònica Ortega. La programació es completa amb

butlletins informatius diaris propis, amb informatius i programes d'esport de La Xarxa, amb la selecció musical de La Veu i amb programes d'altres emissores com **L'altra cara de la lluna, Sona en català, Mossega la poma...**

Per tot això, i per continuar potenciant l'emissora municipal com una eina de comunicació i dinamització del poble, us animem a moure la rodeta de la ràdio fins al 107.4FM, a escoltar els nostres espais a la carta, a seguir-nos als nostres perfils de les principals xarxes socials, i a implicar-vos participant i a donar-nos idees per fer de La Veu, l'emissora de tots.

L'equip d'El Gall reben la visita de companys de la Fundació MAP

Guillem Planagumà i Ariadna Reche entrevisten a Laia Sanz durant els 3DTS

Gaspar Tarrida, Juli Salvadó i Clemen Talvy entrevistant a Train to Roots al primer Clownia

L'equip de Consell de Savis i la Margrith rebent el premi Germà Negre 2014 a la millor entrevista

L'estiu que vàrem sortir cap a Ítaca

És ben coneguda la sentència que tot gran viatge comença amb un petit pas però sempre m'agrada afegir-hi que tots els viatges són variacions d'un viatge, del viatge, aquell que un fa quan pren consciència que el món és allà, enllà, i que val la pena descobrir-lo. No és sinó amb un esforç personal que aquest primer viatge es realitza i un s'adona, anys més tard que tots els altres són només petites, pèrfides i pervertides variacions d'aquell primer viatge.

El meu es va realitzar quan ni Google Maps ni els telèfons mòbils existien, en un temps en què la unió europea era una bona idea o poca cosa més, en un temps en què hi havia tres o quatre Europes, la del nord, la del sud, la de l'entorn proianqui i la de l'entorn prosoviètic. En aquest viatge les vàrem travessar totes a llocs d'un SEAT 127 atrotinat de tecnologia indistingible de la dels T34 russos del qual podies esperar que et deixés tirat en qualsevol voral de la costa genovesa, o en les immenses estepes del centre de la Iugoslàvia de Tito.

I així, sense cap noció del temps ni de l'espai, del perill ni la prudència, de la desil·lusió o del desànim, un diumenge de novembre de l'any setanta-nou, a les cinc i deu de la tarda, asseguts davant un cubata de rom de les Antilles al bar de La Rodona de Sant Joan de les Abadesses, l'Anna i jo vàrem decidir que l'estiu següent aniríem a Grècia d'alguna manera. La cosa no era tan simple com ara pot semblar, entre altres raons, perquè, bàsicament, no teníem ni un duro. En aquella època jo (ja) tenia al cos la febre motorista i em va faltar temps per començar a imaginar revolts i revolts per mitja Europa a llocs de la meua moto. L'altre problema obvi era que no tenia moto.

Els diumenges tornava a Barcelona amb cotxe, amb els meus amics, repartint-nos religiosament el cost de la gasolina normal amb plom de noranta-dos octans que consumia l'apedaçat SEAT 127 de la meua propietat. A mig camí paràvem a les Quatre carreteres de Tona per fer un darrer cubata de mitja nit, que és ben sabut que són els millors. Aquella

mateixa nit, entre cubates i camioners, els vaig explicar la idea als meus amics, Grècia ens esperava i només calia planificar una mica tot plegat, no massa res, quatre collonades, pressupost, calés, vehicles, recanvis. Empesos per l'herència genètica grecoromana tots vàrem començar a fer plans immediatament, estiu, moto, Grècia ... què més es podia demanar? Res, res més. Felicitat completa.

Després d'una setmana de discussions i estires i afluiques, i de sentir com la meua tieta Montserrat em deia que estava boig i la meua iaia Pepeta em donava diners d'amagat, vàrem quedar quatre genets indòmits (bé tres genets i una acompanyant) disposats a fer via cap a la Grècia dels nostres somnis. Érem, en Joan Teixidor, en Josep Ubach, l'Anna Bosch (l'acompanyant, la intrèpida que no ho veia massa clar, val a dir) i jo mateix, els arriscats aventurers que viatjarien per mitja Europa... La Camargue, Niça, MonteCarlo, Venècia, l'estranya i indòmita Iugoslàvia de Tito i Himzo Polovina, potser la desconeguda Albània, ens esperaven escampades al llarg de tres mil cinc-cents quilòmetres pel cap baix.

L'aclaparadora evidència que no tenia moto va ser el primer entrebanc seriós per al pla magistral, però vaig

Plaça de Sant Marc (Piazza San Marco), Venècia (Venezia), amb un trist Campanile di San Marco en el dia més plujós del món

recordar que el meu cosí de Manlleu, en Josep de l'Erm, tenia arraconada una Ossa Phantom 250, bé, més que arraconada, gripada, desmuntada i dins un enorme calaix de fusta destinada a l'oblit implacable. No em va costar gens de convèncer-lo, després d'una visita en què ens vàrem beure mitja ampolla del seu bourbon, que me la cedís gratuïtament per a la aventura més gran de la humanitat des de Marco Polo i Ulisses. Mercès als meus vastíssims coneixements de mecànica de motors termodinàmics de dos i quatre temps, vaig poder engiponar de nou tots els components que el meu cosí havia dispersat i assolir un funcionament rodó i suau com un rellotge suís. N'estava orgullós.

Els primers assaigs de comportament dinàmic de l'enginy varen ser fascinants, perfectes, llevat del dia que en baixar de La Casilla, a les envistes de Ripoll, el tirant del fre de davant, provisional, va fer figa i em vaig apropiari d'un trosset de voral (llavors cuneta), gespa i mitja margera al primer revolt de baixada al més pur estil del meu amic volador Otto Lilienthal. Petits ensurts de no res que no em mataben pas la il·lusió.

Mentre, la planificació de les rutes a seguir per mitja Itàlia i el sud de França ens varen ocupar molt de temps, tant que vàrem descuidar un del aspectes més importants, l'economia. El resum era simple, tres motos, quatre persones. La meva

moto gastava set litres als cent, la del meu amic Josep Ubach, una magnífica Derbi 2002 bicilíndrica roja, passava de deu als cent i per rematar-ho tot, la Bultaco Streaker 125 del meu amic Joan Teixidor (que li havia tocat en un concurs), passava escandalosament dels disset als cent.

Si sumàvem el consum de totes tres màquines, arribàvem als trenta-quatre litres als cent. Si aquí hi afegíem que l'Streaker 125 tenia un dipòsit de cinc litres, el resum és que havíem de repostar gasolina cada vuitanta quilòmetres i que gastariem més calés dels que ja havíem començat a arraconar només per la gasolina d'una sola de les motos. Després d'una tensa reunió de crisi d'última hora en què pensàvem que tot se n'anava en orris vàrem decidir que el meu 127 no era tan mala opció després de tot i que amb un consum de cinc litres als cent tot costaria molt, molt menys. Apressadament, vaig haver de reparar ara el meu rapidíssim vehicle, pneumàtics, ballestes, bombes de fre, aigua i gasolina etc, un munt de collonades que el varen deixar com nou, o això em pensava.

La família de cada un va acabar fent-se solidària en veure que anàvem decidits de valent i les aportacions econòmiques que ens varen fer ens varen donar més seguretat encara per la nostra empresa. I així, un dilluns d'agost a primera hora del matí ens vàrem trobar embarcats en

un 127 reparat, amb més batalles de les que mentia el seu comptakilòmetres i, proveïts de quatre queviures, tres paelles, una mica de roba i una tenda llogada al Centre Excursionista Sant Joan de les Abadesses vàrem enfilem cap a La Jonquera. Més enllà, només hi havia la Grandeur de la França, l'enlluernador Mònaco, l'eterna Itàlia, la rara i desconeguda Iugoslàvia i el nostre somni de blanc marbre grec, Ítaca... vull dir, Grècia.

En un acte de fe i garreperia absoluta, hàbilment vàrem decidir que per estalviar evitaríem tota mena d'autopistes i autovies de pagament, així coneixeríem país al més pur estil dels seixanta-vuit, els revolts al poder. El pla era correcte, però no la seva aplicació i, així, a la mitja nit, prop de Mònaco, a les envistes de la frontera de Ventimiglia tots ja vomitàvem pels magnífics revolts on solia passar el ral·li més famós del món.

L'arribada del nou dia ens va donar forces i a torns de conducció de centenars de quilòmetres ens vàrem travessar la Itàlia renaixentista, passant follats prop de Venècia, i ens vàrem endinsar, des de Trieste, a l'hostil Iugoslàvia que ens va rebre amb boires impenetrables i ports de muntanya encara no cartografiats més enllà de Banja Luka, a les envistes de Sarajevo. Prop de la mitja nit, després d'esquivar vianants enmig del no res que anaven i venien de no se sap on, vàrem decidir que un petit dispendi en forma de llit ens l'havíem de permetre. Prop del flaire de les muntanyes d'Albània, de camí cap a Pristina (o Pêc, que mai no ho hem sabut), en un motel lúgubre ens vàrem menjar entre tots quatre un enorme pot de macedònia enganxifossa que vàrem acabar vessant pel terra ple d'escarabats. L'endemà, en llevar-nos ens va sorprendre un magnífic paisatge verdíssim per on pul·lulava tothom com si no tinguessin altra cosa a fer al món que passejar amunt i avall sota la pluja que polia com perles de pluja els carrers i els turons d'Skopje.

Com organitzar un portamaletes seguint patrons de caos, a les envistes de Dubrovnik

Tessalònica o Salònica, afamats i assedegats

Esquivant camions que no sabien de dreta ni esquerra en carreteres de revolts de radi infinit, carreteres plenes de clònics imperfects dels sistemes de la SEAT que allà en deien Zastava, pocs quilòmetres més avall, de camí cap a les terres càlides de la Macedònia grega, el sol ens va animar per deixar-nos en una sorollosa frontera greco-iugoslava, bruta, brutíssima, per on els sàtirs i els turcs de pas escopien a les màquines de Coca-Cola. Ens vàrem barallar amb el funcionari grec perquè ens segellés els passaports i poder tenir un incompreensible record oficial del nostre pas per Ítaca. Unes hores de paperassa després ja érem al bressol de la democràcia on curiosament celebraven eleccions generals, cosa poc vista a Espanya en aquell llavors. Recordem encara el caos de pamflets i altaveus cridant en l'idioma d'Homer i Ulisses, consignes de llibertat de tots colors. Una estranya alegria ens envaïa en cruspir-nos, aquella nit prop de Thessaloniki, una descomunal pizza típicament grega (es ben sabut que de jove no es té criteri definit) prop del nostre càmping a Kalamarià.

El meu amic Josep Ubach era el guia oficial i seguïem les seves indicacions per anar a veure tot el que calia veure i més. Jo actuava d'interpret oficial en sis llengües que no dominava en absolut i, amb el recanvi de dos conductors més, ens sentíem capaços d'emular Alexandre el magne, arribar al golf de Bengala i conquerir l'Índia si calia.

A la segona fase del viatge ens vàrem establir en un càmping de Lithohoro des d'on vàrem conèixer l'Olimp sense veure Zeus. De mica en mica ens anava impregnant aquella sensació de familiaritat absoluta i visceral. Així, mentre que a Itàlia ens sentíem gent de províncies visitant la capital, a Atenes ens sentíem com si haguéssim tornat al menjador de casa a dinar amb la iaia. Les omnipresents runes, els vestigis d'un passat esplèndid, perdut però proper, la calor antiga i profunda, la rapidesa amb que als supermercats sumaven i cantaven el compte del que havíem comprat, la primera visió del Partenó, enfilat a l'Acròpolis a dos dits del cel, entrant en una Atenes congestionadíssima de trànsit, ens va omplir l'ànima per sempre més.

Vàrem descobrir l'art impecable del regateig obscè (res no valia l'import que et demanaven), barris enters de brocanters que tant et venien peces de les armadures dels Panzers alemanys de la Segona Guerra Mundial, recanvis per motors d'estrella Pratt-Whitney americans dels anys cinquanta, com gerres falses decorades amb l'or dels tontos i motius clàssics amb polles enormes i sàtirs de cames peludes. En aquelles tardes de compres vàrem veure com la mediterraneïtat era alguna cosa que devíem dur escrita a la cara perquè tots els grecs sense excepció tant ens exaltaven la reina Sofia d'Espanya com els mèrits del Futbol Club Barcelona. Familiaritat sòlida i directa.

Aquell agost vàrem menjar pepònies a peu de carretera, ens vàrem banyar en platges on Homer jugava de petit, vàrem beure Retzina, Ouzò i Metaxà pels barets de les carreteres, vàrem fumar un Elaфра infernal i vàrem tenir la sensació que si alguna cosa s'assemblava a la felicitat i al paradís, era llavors i allà, amb la nostra tenda rellogada i el nostre SEAT 127 atrocinat, sense res més a fer que viure, viure i sentir la vida, pura i essencial. Els balls a mitja nit a les terraces sota l'Acròpolis ens feien bullir la sang tant com la Retzina i al poc ja saludàvem Kaliméra, Kalinikta, Evharistó ...a tort i dret.

Recordo en especial una nit, calmada i tranquil·la. Aquell dia, ens havíem banyat tota la tarda en la cala recollida del càmping que regentava un homenot que li fèiem antic pescador d'esponges com els meus besavis. Amb uns vinets blancs havíem passat la tarda explicant-nos les històries que explicaríem a la tornada als companys i a la família. Una estranya i empallegosa felicitat ens omplia el cor i el nostre esperit s'estenia sobre les aigües del jònic calmat com un espill mil·lenari volant cap a les Dodecaneses i la Creta que havien resistit als exèrcits alemanys no feia massa dècades. Entre el flaïre de romaní i farigoles silvestres, entre la música calma d'una ràdio llunyana apaïvagada per la nit densa i càlida, vàrem prendre un sopar lleuger que vàrem triar directament de la cuina del restaurant del càmping, com es feia llavors als restaurants a Grècia, i ens vàrem sentir encara més reconfortats i quan, vençuts per la nostra ànsia de coneixements que ens havia dut tot el dia amunt i avall jèiem dins la tenda, a les fosques i el sorollet de les cigales a la plàcida nit grega ens acarona com als Déus, llavors, quan érem a dues passes del paradís, en Joan Teixidor com aquell qui no diu res ens va engegar nois, d'aquí a tres dies he de ser a Barcelona perquè començo a treballar.

Primer el volíem matar, degollar-lo i llençar les restes del seu cos al jònic per aliment de nimfes i pops, però

llavors, més calcats vàrem intentar assimilar la situació. Tres mil cinc-cents quilòmetres, tres dies, la infinita Iugoslàvia pel mig i el 127 amb el coixinet de la roda de davant dreta que grinyolava cada dia més presagiant un desastre inevitable i imminent. La cosa no pintava bé, però en realitat, no ens importava un rave.

L'endemà ens vàrem acomiadar del nostre amic pescador d'esponges i vàrem enfilem Peloponès amunt, vàrem deixar enrere l'estret de Corint, vàrem agafar el transbordador a Patràs i vàrem fer nit en un càmping de Ioannina. El temps calmat i agradable vora el llac es va tornar pluja torrencial, ens va inundar la tenda i vàrem haver de fugir a mitjanit esbotzant un cadenet a l'entrada del càmping per no morir ofegats o amb les bales de la pistolassa que duia el grec enorme, amb cara de pocs amics, que era l'amo del càmping aquàtic.

Iugoslàvia es va fer eterna de nou i l'evidència del coixinet a punt de morir ens feia anar amb el cor a la mà. Finalment, en arribar a un concessionari de la FIAT a Venècia vàrem aprendre, després d'una hora d'intents de tota mena, que coixinet, en italià, es diu de manera ben curiosa, cuscinetto. Aprofitant, vàrem comprar una bomba de fre que ja degotava per tot arreu i la vàrem canviar en un descampat de la Toscana, enmig de vaques i a les

envistes de les altíssimes torres de Sant Gimignano.

Poc quedava ja per la tornada a casa definitiva, el temps i l'espai s'esgotaven i amb un ai al cor i un preciós mapa de carreteres Michelin venecià que ens varen regalar com a complement del coixinet, vàrem recórrer de nou i en sentit invers, Itàlia i França, descobrint que les autopistes són realment un bon encert per a la circulació.

El dia que vàrem arribar a Prats de Molló, havíem recorregut les costes franceses des de Sète, on dorm Brassens en unes vacances eternes prop de la Corniche, fins a Cotlliure amb un cel roig absolut de llevant, com si els vents de la Grècia que havíem abandonat a corre-cuita feia tres dies escassos ens saludessin amb l'energia dels Déus i les oliveres mil·lenàries.

Anàvem tant d'hora que la frontera de Coll d'Ares encara era tancada (com es pot tancar una frontera?). Quan finalment els Gendarmes i la benemèrita varen obrir el pas de Coll d'Ares, vàrem decidir esmorzar de valent a Molló, pa amb tomàquet i pernil de casa, torrades amb all i vi del porró. A l'hora del compte, l'àpat pujava, ho recordo bé, dues mil cinc-cents pessetes. Com que teníem francs a dojo vàrem demanar si podíem pagar amb francs. Aquest pobles fronterers sempre acceptaven monedes estrangeres. Amablement

i sense cap inconvenient, el propietari ens va fer la conversió de francs a pessetes. El canvi era vint pessetes un franc, és a dir, el reconfortant àpat ens hauria de costar 2500 pessetes / 20 pessetes per franc, un total de 125 francs.

A l'home no li va caler cap calculadora, somrient ens diu, clar que podeu pagar amb francs, cap problema, sempre ho fem, mireu, dues mil cinc-cents pessetes són dos mil cinc-cents francs...

Vàrem deixar com a fiança un carnet d'identitat i vàrem esperar que obrissin l'oficina de la Caixa per descanviar els francs i liquidar-li el deute, en pessetes.

Llavors vàrem veure clar que Grècia era molt lluny i vàrem entendre perquè són tan rics la gent que viuen prop de les fronteres.

En Joan va arribar a temps a la feina i la resta ens vàrem incorporar als nostres petits quefers quotidians tan allunyats de Grècia, Homer i Plató, el Partenó i cap Sunion o Epidavros. Des de llavors, quan als estius bufa el càlid gregal em sembla sentir encara aquell flaïre de fa trenta anys prop de l'Olimp i en algun racó del meu cor sé que el viatge encara no ha acabat, i que tampoc no vull que acabi encara.

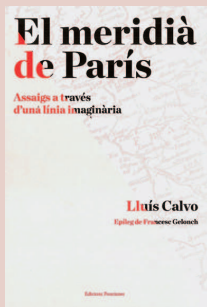
Rock me mama

Epidaure, calor descomunal amb acústica perfecta

Asseguts de manera irreverent sobre milers d'anys d'història a l'Acropoli d'Atenes

Lluís Calvo
EL MERIDIÀ DE PARÍS. ASSAIGS
A TRAVÉS D'UNA LÍNIA
IMAGINÀRIA
 Ed. Poncianes, 2016
 204 pp.

Ara fa uns anys, amb motiu del bicentenari del meridià de París, que establí la mesura exacta del metre, se celebraren una sèrie d'actes a França i també a Catalunya. D'aquella efemèride en quedà al nostre país la ruta del "meridià verd", que en ressegueix més o menys la línia.

Aquest meridià, establert després de molts treballs pel científic nord-català Francesc Aragó, travessa en part el terme de Sant Joan de les Abadesses, prop de Perella.

El poeta, narrador, crític literari i assagista Lluís Calvo el pren com a pretext per a oferir-nos una obra d'alta volada cultural que comença a París i acaba per Ocata i l'illa de Sa Dragonera.

Un viatge en diferents etapes que ens endinsa en tot de referents culturals europeus i nostrats. El viatge té una etapa que passa per la nostra vila, on aprofita per escriure un assaig sobre el comte Arnau, començant amb la visió pictòrica de Joan Ponç i Jaime Colson i continuant amb les diverses versions del mite de la mà dels grans autors catalans, amb especial èmfasi en la comparació amb els personatges creats per Goethe i l'obra de Maragall i Sagarra. En paraules de l'autor, "En realitat, Arnau, Faust i Mefistòfil formen una tríada europea. El primer representa l'acció cega i arrauxada; el segon vol abastar-ho i dominar-ho tot, encara que tingui moments de recança i el tercer maquina maliciosament, planeja i concep, però des de la destrucció, (...) encara que el segon i el tercer són, culturalment i ideològicament, molt més perillosos que no pas el bala perduda d'Arnau."

En resum, un llibre sorprenent i complex, que relliga els fonaments que conformen el llegat històric i cultural europeu, aguantant-ho tot d'una finíssima línia, la que marca el meridià de París. M.M.

Ramon Cotrina
RETAULE DE POLS I ALTRES
NARRACIONS
 Viena edicions, 2016
 122 pp.

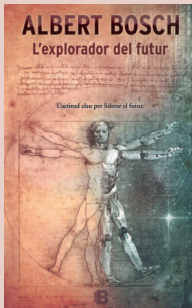
Finalment podem tenir a les mans un recull de proses santjoanines escrites per Ramon Cotrina. Traductor, mestre, sociòleg, conferenciant, activista cultural... la seva activitat ha estat tan llarga i fecunda que potser aquesta sigui la causa de no haver estat pròdig en la seva obra literària, tant en poesia com en prosa. És per això que encara pren més importància l'edició d'aquest llibre, que ens permet copsar i gaudir del seu gran talent d'escriptor.

El llibre està dividit diverses parts: la primera, totalment inèdita, és un recull de proses sobre records de la seva infantesa a Sant Joan, escrit l'any 1977 i que li valgué el premi en les festes Pompeu Fabra de Vic d'aquell any. La fàcil ploma i l'ús d'una llengua viva farcida d'expressions locals ens fan reconèixer de seguida l'estil de l'autor, que ens introdueix a tot de personatges reals que de la seva mà esdevenen personatges de gran força literària. Es fa inevitable el record del llibre "Del meu poble, encara" que el pare Bertran va escriure uns anys després, en el qual també explicava les seves vivències infantils a la vila, amb qui des d'ara l'autor compartirà bust al porxo de les escoles.

A continuació hi ha diversos textos ja editats en programes de Festa Major de Sant Joan, però que no per això resulta menys interessant la seva lectura, i que combinen molt bé amb els anteriors. Es tracta de "Petita crònica d'uns anys tristos", sobre els anys de postguerra, el "Llegendari de Sant Joan de les Abadesses", magnífica recreació literària de diverses llegendes i contes santjoanins, i les breus i delicioses proses sobre el bestiar santjoaní.

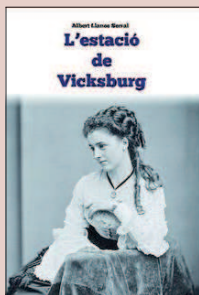
En resum, un llibre que donarà a conèixer finalment més lluny de Sant Joan, on ja era conegut, un autor que formà part del grup poètic "estudiants de Vic" junt amb un altre santjoaní, mn. Josep Esteve. El llibre està il·lustrat per Jordi Canelles i compta amb un pròleg a càrrec de Ricard Torrents. M.M.

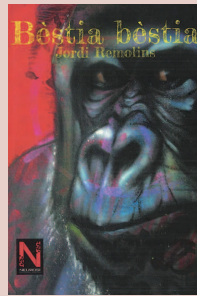
Albert Bosch
L'EXPLORADOR DEL FUTUR
Ediciones B, 2016
291 pp.

L'Albert Bosch acaba de publicar el seu tercer llibre. La seva activitat polifacètica el fa certament inclassificable. És conegut com a aventurer, però també són destacables les seves facetes d'esportista, emprenedor, conferenciant i escriptor. Per ell, però, totes aquestes imatges estan tan íntimament entrelligades que són difícils de dissociar, i ara sembla que li ha sabut donar un nom a la seva activitat: explorador. D'això va el seu nou llibre, que fixa la mirada, des de les seves experiències vitals, cap al futur. L'Albert ens adverteix, des de les pàgines del llibre, que els temps estan canviant, que el ritme del canvi s'està accelerant de forma frenètica i que caldrà estar atents a no perdre el tren de futur si no volem quedar engolits pels canvis tan radicals en la forma de viure i d'entendre el món que s'aproximen. Davant d'això ell proposa mantenir una actitud "exploradora", que contraposa a l'actitud "explotadora". Els canvis que dibuixa són vertiginosos, alguns dels quals fan realment basarda, i davant d'això ell demana tenir una actitud vitalista i al mateix temps responsable amb el medi ambient. Cada capítol acaba amb unes idees-força que ell anomena "Notes de l'explorador". El llibre està esquitxat d'algunes referències a Sant Joan, com una simpàtica llicència literària en la qual presenta la seva vocació de ser campaner del monestir. M.M.

Albert Llanos
L'ESTACIÓ DE VICKSBURG
Autoeditat
292 pp.

L'autor, Albert Llanos, és un santjoaní que de ben jove va marxar a viure a Tarragona que ara, fruit de la seva afició a la història, ha publicat la seva primera novel·la, sobre el comerç d'esclaus i la lluita entre esclavistes i abolicionistes que acabaria portant a la guerra civil nordamericana. Com l'autor, Joan Basora -el protagonista-, també és un santjoaní que de jove marxa del poble. Al principi de la novel·la el trobem a Sant Joan i se'ns introdueix la figura del seu pare, amb qui té una conversa al cim del Taga. Després començarà el seu periple com a esclavista fins a la seva posterior conversió a l'aboliconisme, amb història d'amor inclosa. Tot i que la història que es narra és de ficció, sí que està basada en alguns fets reals, com la xarxa d'evasió d'esclaus i alguns personatges que van existir. Una novel·la entretinguda i que sap copsar l'atenció del lector fins les darreres pàgines. M.M.

Jordi Remolins
BÈSTIA BÈSTIA
Ed. Neurosi, 2016
66 pp.

El que primer sorprèn del llibre de Jordi Remolins, autor molt vinculat amb la nostra vila, és el seu format, gens habitual. Hom es troba a les mans amb un minilibre de pocs centímetres d'amplada i llargada i de 66 pàgines, un llibre literalment de butxaca. Això, és clar, no vol dir res, llevat de fer bona la dita que "al pot petit hi ha la bona confitura". L'autor demostra que té molt ben apamat l'art d'escriure contes, i aquest no és un gènere gens fàcil, contràriament al que es pugui pensar. El llibre està conformat per vuit contes, dedicats cadascun a les diverses arts (pintura, arquitectura, música, cinema...) i en cadascun d'ells pren un protagonisme especial un animal, i d'aquí el títol, que també vol jugar amb els temes tractats, generalment escabrosos. A més, un dels personatges de cada conte torna a aparèixer en el següent, i el del darrer en el primer, creant un efecte de cercle viciós en què semblen atrapats els humans i les bèsties que desfilen per les seves pàgines. M.M.

Francesc Anglada
ELS BOLETS QUE ENS MENGEM
Ed. Neurosi, 2016
102 pp.

Es tracta d'un llibre en format paper, amb fitxes de bolets de les comarques gironines, amb fotografies, descripcions, consells per trobar-los, per conservar-los o per cuinar-los. Si hi ha llibres de butxaca, aquest seria un llibre de cistell, tal com va explicar en Josep M. Rex a la presentació d'Els bolets que ens mengem. Si sumem que els bolets ens apassionen i que el llibre l'ha escrit un santjoaní -actualment, jutge de pau-, ja tenim tots els ingredients que expliquen que hagi estat un dels llibres més venuts per Sant Jordi al nostre poble, juntament amb Orquídiades del Ripollès. Anglada ha treballat recol·lectant informació i receptes des de fa molts anys, i elaborava aquestes guies per ús personal. De portar-les un dia a sobre, algú les va veure i va suggerir-li publicar-les. D'aquí a què fos una realitat, va passar un temps en què l'autor va vèncer la prudència derivada de la humilitat -reconeix que hi ha gent que en sap més que ell- i la por del cost que creia que tenia publicar. Per sort, amb Neurosi va descobrir que cada cop és més econòmic fer-ho i que hi ha molta flexibilitat en el nombre d'exemplars que s'han de fer a cada tirada. J.G.

IE Sant Joan de les Abadesses

Els projectes interdisciplinaris a Primària

Un projecte interdisciplinari és un treball que parteix d'un context i que requereix l'aplicació de coneixements de diverses àrees. La seva metodologia facilita l'adquisició de competències bàsiques atès que prioritza la construcció del propi coneixement, incentiva processos d'investigació, potencia el treball cooperatiu i facilita la comunicació i el diàleg. A Primària, a l'IE Sant Joan de les Abadesses, aquest curs 2015 - 16 hem realitzat els següents projectes interdisciplinaris.

CICLE INICIAL: Les abelles

El projecte interdisciplinari d'aquest curs l'hem dedicat a les abelles. Concretament vam estudiar el món de les abelles per veure com viuen, la seva morfologia, com s'organitzen i què produeixen.

Per desenvolupar aquest projecte vam partir dels coneixements previs que tenen l'alumnat i d'un dibuix que ens va servir per fer una avaluació inicial de com les perceben els alumnes del cicle.

Tots plegats vàrem quedar fascinats per la manera de viure en comunitat

que tenen, dels rols que estableixen i de com structuren el seu món.

CICLE MITJÀ: El ratpenat / El poble (3r de Primària)

A 3r de Primària farem el projecte interdisciplinari del poble que portarem a terme durant el tercer trimestre. Però aquest curs escolar no serà l'únic projecte que realitzarem, ja que a començament de curs vam tenir una visita inesperada: un company de classe ens va dur una cria de ratpenat que havia trobat el seu pare. A partir d'aquí van sorgir moltes preguntes que vam anar investigant durant un parell de setmanes molt interessants. A més a més vam escoltar cançons de ratpenats, vam llegir i crear contes amb ratpenats de protagonistes i a Educació Física vam experimentar amb els sentits d'un ratpenat (anàvem amb els ulls tapats i ens havíem de guiar per l'oïda: va ser molt divertit!).

Per acabar vam recrear, a Plàstica, l'esquelet d'un ratpenat i ens ho vam passar molt bé. Va ser aquest un projecte que no estava programat, però que va valdre molt la pena, ja que va partir dels interessos de les nenes i nens de tercer.

CICLE MITJÀ: La comarca del Ripollès (4t de Primària)

Aquest curs els alumnes de quart hem fet el projecte interdisciplinari de la comarca del Ripollès. Ha estat un tema molt interessant perquè hem pogut aprendre moltes coses del lloc on vivim. Hem treballat aspectes del medi físic que ens envolta, de les activitats econòmiques, de la població, de la nostra història i cultura (festes i tradicions), etc.

A més del treball a l'aula, hem sortit a dibuixar el nostre Pont Vell des de les Cinc Fonts. Ens hem adonat que dibuixar del natural és molt difícil però val la pena!

També hem anat a Ripoll per visitar l'Scriptòrium, la Farga Palau i el Museu Etnogràfic. Aquesta sortida ens ha permès poder conèixer més coses sobre el nostre passat.

CICLE SUPERIOR: Dalí

Després dels projectes treballats al llarg de diversos cursos a Cicle Superior (El riu Ter, Experimentem, El Romànic a Sant Joan...), vam decidir conèixer un personatge proper, català, creatiu..., que ens

oferís un gran ventall de possibilitats per treballar a l'aula en totes les matèries: Salvador Dalí.

El treball previ a l'aula per engrescar i motivar els alumnes va ser una pinzellada per introduir-se en el món surrealista, tot memoritzant els títols d'alguns quadres de Dalí.

Seguidament vam fer una sortida al Museu Dalí de Figueres, on vam gaudir d'una visita guiada molt interessant. Això va fer que els alumnes tinguessin una vivència directa de l'obra del pintor.

A partir d'aquesta sortida, un cop a l'aula es van començar diverses activitats relacionades amb les diferents matèries. Per exemple a Català es va treballar l'expressió escrita a partir de la vida de Dalí (biografia); a Matemàtiques es van prendre mides de diferents espais de l'escola (pati, pista, despatx, escales, aules...). També s'han fet treballs surrealistes a l'àrea de Plàstica: escultures amb material de rebuig, dibuixos, caricatures de Dalí...

Destaquem que en totes les activitats hi ha hagut el seu punt "especial", de bogeria, de diversió, d'ordre, d'atenció, de participació, de motivació, de creativitat...

La valoració que hem fet és molt positiva per part de tothom, tant de l'alumnat com dels mestres.

Els alumnes de Cicle Inicial han estudiat les abelles

Un alumne de 3r, recreant un esquelet de ratpenat

Els alumnes de Cicle Inicial, apicultors per un dia

Foto de grup de Cicle Superior a la sortida pedagògica a Figueres

Visita al museu Dalí dels alumnes de Cicle Superior

Alumnes de 3r, experimentat amb els sentits

Visita a la Farga Palau (4t de Primària)

Els horts, un paisatge peculiar

El terreny dels horts es podria modificar en poc temps gràcies a un nou projecte rural. Els horticultors assumeixen que la imatge que se n'ofereix hauria de canviar.

Des de fa molts anys, els horts ocupen l'espai de terreny que s'estén sota els ponts vell i nou i són conreats i "decorats" pels mateixos horticultors. L'aspecte que presenta aquesta extensió està molt assumida per tots els habitants del poble, però sembla que l'opinió general és que es podria millorar.

Als horts, cadascú ha anat construint al seu aire les seves pròpies barraques a partir d'objectes reciclats com somiers vells, palets, taulells de fusta o bidons, entre d'altres. Això deixa a la vista un paisatge molt peculiar que ja a la dècada dels 90 es va intentar millorar des de l'Ajuntament. Agustí Vila, arquitecte de l'Ajuntament en aquella època, va proposar un projecte de reforma consistent en construir unes petites

casetes que servien d'emmagatzematge de les eines dels horticultors i millorarien la imatge que ofereixen els horts. Però, tot i que en el seu moment el projecte es va iniciar, mai va acabar-se i, avui, només hi ha una caseta d'eines d'aquell pla rural.

Actualment, hi ha vora 20 horticultors que porten els horts de banda i banda del canal. La majoria de persones que se'n cuiden són grans. Alguns ja tenen assumit que això s'acaba. D'una banda, perquè no interessa a la gent jove i, de l'altra, perquè la gent que ara se'n cuida es va fent gran i ho ha de deixar. Aquest és el cas d'en **Josep Camps** que va plegar després de gairebé 40 anys dedicant-se a l'hort. A Camps li encantava passar temps envoltat de natura conreant el seu hort. Això, li aportava moltes coses positives tant en l'àmbit personal com interpersonal, ja que a part d'aconseguir la teva pròpia verdura d'una manera molt natural, als horts s'hi creen grans vincles d'amistat.

Tots els aficionats als horts s'ajuden entre si i, alhora, es fan companyia l'estona que passen allà.

Pel que fa als joves sembla que hi ha un desinterès general molt gran per als horts. Els costums han canviat i la gent es busca altres aficions. La **Rosa Colom** també cultiva les seves pròpies verdures en un dels horts de sota el pont. Ella ha estat rodejada d'horts des de petita i s'ho passa molt bé als horts. La Rosa pensa que tothom té una gran empatia i que fins i tot s'ajuden a llaurar els terrenys o es regalen verdures els uns als altres de tant en tant. Colom assegurava que la gent jove no té temps, "No teniu temps i la terra és molt baixa" va declarar, suggerint que no tothom està disposat a ajupir-s'hi. Aquesta és una expressió molt repetida per tots els horticultors de Sant Joan quan parlen dels motius pels quals no hi ha més gent explotant un terreny. Ella va començar a aprendre a conrear quan era jove i entre rialles comentava que ella aleshores ja ho havia fet però que si les noves

Fernando Peralta

generacions no ho fan ara que són valents, de grans menys.

La seva filla, la **Teresa Fajula**, assegura que ella s'hi dedicaria amb ganes si tingués més estones lliures però que, per ara, només ajuda de tant en tant a la seva mare.

La **Dolors Solà** és una altra d'aquestes dones amb empena que cuiden el seu hort. Ella i la Rosa tenen els horts a tocar i passen moltes estones juntes als horts compartint vivències i opinions. La seva complicitat es nota a simple vista. La Dolors també té verdures i gallines com la Rosa. Però, a més, té un gos i un gat que, segons ella, l'ajuden a mantenir l'hort ben cuidat. Sobre tot el gos, que allunya les guilles de les gallines. Al vespre ha de tancar el gat a la caseta d'eines per protegir-lo d'aquest animal que baixa cada nit als horts a la recerca de menjar.

Tot i que molts d'altres no volen parlar a la ràdio, l'opinió general dels horticultors és que la imatge dels horts hauria de canviar. Així, aquest any l'Ajuntament ha reprès la iniciativa que va tenir l'arquitecte Agustí Vilà als anys 90. La idea era construir unes petites casetes uniformes de 8 metres cúbics que servissin per guardar les eines de quatre horticultors. Les casetes havien de ser de formigó, estar dotades de quatre recintes interiors i estar cobertes de teulades metàl·liques de color verd.

D'aquestes casetes només se'n va arribar a construir una i el projecte va quedar parat.

Enguany, l'actual arquitecte de l'Ajuntament Ramon Fortet i l'aparellador Miquel Gifrell tornen a repescar la iniciativa amb un nou projecte de reforma als horts. De moment res és segur i encara s'han de superar molts permisos per a què el pla rural tiri endavant. El projecte està verd i podem tardar temps a veure'l fet o, fins i tot, que no arribi a bon port, però la idea hi és i es pretén tirar endavant.

Segons la nova proposta que ens va explicar Miquel Gifrell, les casetes actuals introduirien la millora de teulada de teula respectant moltes de les idees inicials. També hi ha sobre la taula altres propostes com la de dotar els horts d'una xarxa d'aigua que podria subministrar-se des de les cinc fonts i retirar tots els barris, somiers i altres estris rovellats o trencats. La idea és iniciar un nou projecte per a millorar aquest espai que ara, gràcies al camí de vora el riu, torna a ser concorregut.

Fernando Peralta, enamorat del cultiu, creu que aquest nou pla rural pot tenir efectes molt positius per al poble en general. Peralta és de l'opinió que, ja que el poble està cada vegada més arreglat i bonic, també és bo que ho estiguin els horts.

La Rosa i la Dolors coincideixen en la

seva visió però insisteixen en el fet que moltes casetes antigues es podrien mantenir. L'únic que els faria falta segons elles seria canviar la uralita actual per teules.

Els horts són un espai molt estimat pels seus aficionats que només tenen bones paraules per descriure l'activitat. En Fernando Peralta ens fa còmplices de la seva experiència descrivint el que significa estar als horts. Peralta creu que baixar als horts i poder-se menjar la verdura directe de la terra era meravellós i un gran plaer per a ell. A més, el conreu l'ajuda a desconnectar i a no pensar en altres problemes.

Ens haurem d'esperar uns quants anys per valorar l'evolució d'aquest espai tant en l'àmbit arquitectònic com emocional.

La Rosa Colom i la seva filla Teresa Fajula

